

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΕΤΟΣ Η΄.

Έκδίδεται
τῆ 1/13 καὶ 15/27
ἐκάστου μηνός

◁ Ἐν Ἀθήναις τῆ 15/27 Ἰουλίου 1889 ▷

Τιμὴ ἑτησία προπληρ. δρ. 40
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ
φράγ. χρυσᾷ 40

ΑΡ. 182

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ κομόπολις Ζίτσα. — Ὁ Κολοσσός τῆς Ῥόδου, ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ μελέτη, ὑπὸ Μ. Μαλλιάρου. (Συνέχεια). — Ὁ Πέτρος Λοτὶ καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. — Ἡ δεσποινὶς Σκουδερχὴ ἱστορικὸν διήγημα μετὰ φρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Λουκίας Ἀντωνοπούλου. (Συνέχεια). — Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Τάσου. — Ἡ Κυρία Ῥεκαμιέ. — Τὰ ἀφιέρωματα παρ' Ἀφρικανοῖς, ὑπὸ Χρ. Παλαδοπούλου, δικαστοῦ.

— Ἡ πόλις Χικάγου ἐν Ἀμερικῇ. — Μία ὁδὸς τῶν Παρισίων πρὸ ἑκατῶν ἐτῶν. — Ἡ ἀφιξις τῶν χελιδόνων ἐν Εὐρώπῃ. — Διάφορα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ κομόπολις Ζίτσα ἐν Ἠλείῳ. — Ὁ Πέτρος Λοτὶ. — Τὸ γραφεῖόν του. — Ὁ κοιτῶν του. — Ἡ Κυρία Ῥεκαμιέ. — Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Τάσου. — Αἱ ὁδοὶ τῶν Παρισίων πρὸ ἑκατῶν ἐτῶν. — Ἡ πόλις Χικάγου.

Ἡ κομόπολις Ζίτσα ἐν Ἠλείῳ

ΖΙΤΣΑ

Ἡ Ἡπειρωτικὴ κομπολιτὶς Ζίτσα, ἢς τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐνταῦθα, συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πρώτων τῆς Ἑλλάδος τοποθεσιῶν τῶν περιφημῶν διὰ τὸ περιεκτικὸν τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ γραφικόν.

Τέσσαρες περίπου ὥρας ἀπέχουσα τῆς μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἡ Ζίτσα κατοικεῖται ὑπὸ τρισχιλίων ἀνθρώπων καὶ κατέχει δύο ἄξια λόγου κτίρια, τὴν μονὴν τοῦ προφήτου Ἡλίου καὶ τὴν σχολαίαν.

Ἡ μονὴ τοῦ προφήτου Ἡλίου, τοῦ Θεοφίτου, εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς λευκάζουσι μεγαλοπρεπῶς μέσῳ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὴν ἄλσους. Τὸ ἱερὸν τοῦτο σταυροπήγιον, κατ' ἐγγράφον παράκλησιν τοῦ ἱερέως Ἰωαννίνων καὶ διδασκάλου Κοσμᾶ Μπαλάνου, ἀποθεύσας, ὡς λέγει, νὰ μεταβιθῇ τὸ τάλαντόν του (δηλ. τὰς γνώσεις σου) εἰς ὅσον οἶόν τε πλειότερους, ἵνα μὴ χαρακτηρηθῇ ὡς ὁ φιλόργουρος τῆς παραδόσεως, ὁ ἀρπύζων τῶν θεσάυρων του, τὸ σταυροπήγιον, εἶπομεν, τοῦτο, προσήλωθη τῷ 1805 τῇ ἐν Ἰωαννίνοις σχολῇ Γκούμα παρὰ τοῦ προστάτου τῶν μοναστηρίων καὶ σχολῶν ναϊδίου Γρηγορίου, ἐκδόντος πρὸς τούτο *συγγράμμα* ἐπικυρωτικόν τῆς αἰτήσεως. Τοῦτο καὶ ἄλλοτε, πρὸ δεκαετίας ἔτι, εἶχε προσκολληθῆ τῇ σχολῇ Γκούμα, ἐν ἡ ἀπὸ 45 ἐτῶν ἐδίδασκεν ὁ εἰρημίνος Μπαλάνος, ἀλλὰ, « μὴδὲν ὠφελήσαν ἕνεκα τῶν τοῦ καιροῦ περιστάσεων », ὁ Κοσμᾶς ἐκέντησε νὰ γίνῃ τῆς σχολῆς κτῆμα. Διαιτία ὅμως παρελήθε μάστιξ καὶ ἡ διάταξις τοῦ 1805 ἀνετρέπη δι' ἑτέρου *συγγράμματος*, κατόπιν προσηθείσεως συμφωνίας μεταξὺ διδασκάλου καὶ ἐπιτρόπου τῆς σχολῆς, τοῦ ἡγουμένου κύριου Γρηγορίου καὶ τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Ἱεροθέου, ἀποκαταστάσεως αὐτῶν πάλιν τῆς μονῆς ἐνοριακῆς. Πρὸς τοῦτο ἀπέτιθεν ἡ μονὴ εἰς τὴν σχολὴν Γκούμα χάριν ἀποζημιώσεως 4 χιλ. γροσιῶν, προεβίβη δ' εἰς αὐτὸ « ἐπειδὴ πολλοὶς χρέεσι περιεβλήθη καὶ δεινῶς κατεπίεζετο. »

Τὸ ἕτερον ἐν Ζίτση κτίριον, ἡ σχολή, ὡς ὁ Σμυρναῖος Ν. Γεωργιάδης ἀναφέρει ἐν τῷ *συγγράμματι* Λογίῳ Ἐρμῆ τῆς 4 Οκτωβρ. 1819, ἱδρυθὴ παρὰ τοῦ φιλογενοῦς ἱεράρχου πρώτου Βουζαίου κ. Κωνσταντίνου. Ὁ Κωνσταντίνος οὗτος, ἀνεψίος τοῦ « σοροῦ καὶ μουσοπέπου πρώτου Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέου », κατέβαλεν ἀφειδῶς μέγα ποσὸν ἵνα ἐν τῇ πατρίδι του συστήσῃ σχολὴν οὐ μόνον τῆς παλαιῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τῶν κοινῶν λεγομένων γραμμάτων. Ἐργάσθη ὅθεν εἰς τοὺς προεστώτας νὰ ἐκλιξῶσι τὸπον ἀμφοδίων διὰ κτίριον, στείλας συνάμα τ' ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς οἰκοδομὴν σχολῆς ἐν ἑνὶ χώρῳ καὶ ἱκανῆς ὅπως ἐν αὐτῇ διακτώνται πωλοὶ μαθηταί. Ἡ οἰκοδομὴ περιεῖχε δώδεκα μεγάλα δωμάτια ὑπερπεποιημένα διὰ λαμπρῶν ἐπιπέλων καὶ ἐφοδιασθῆ κατόπιν ὑπὸ τετρακισχιλίων τῶμων χορηγηθέντων καὶ τούτων παρὰ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς. Ὄρισεν ἐπίσης ὁ ἱδρυτής, ὡς ὁ αὐτὸς Γεωργιάδης ἀφηγεῖται, νὰ πέμπωνται κατ' ἔτος καὶ ἕτερα *συγγράμματα* ἑλληνικὰ τε καὶ τ' ἄλλο-

λογώτερα τῶν ἐρωτικῶν, μέχρι συμπληρώσεως βιβλιοθήκης πλουσίας καὶ περιεκτικῆς.

Τὰ δύο ἀνωτέρω κτίρια, ἡ σχολὴ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἡ μονὴ Ἡλίου τοῦ Θεοφίτου πλὴν τῶν ἄλλων καλῶν ἔχουσι καὶ τούτο, ὅτι περιέχουσι, διὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν ἕξιν, ἀφορμὴν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων περὶ τῆς Ζίτσης, περὶ ἧς τόσον ὀλίγη ἡ ἱστορία ὁμιλεῖ. Ἐκ τῆς κωμοπόλεως ταύτης ἔκρουσαν ἐπίσης τὸ γένος καὶ ἀρκετοὶ ἀξιολογοὶ ἄνδρες, ὡς ὁ Πατριάρχης ὁ Α', ὁ ἀπὸ Σοφίας, ὁ διεθυντής τῆς ἐν Μοσχόπολει σχολῆς Χρυσάνθος (1708), ὁ Βυζαντινὸς Ἰωάννης, ἂν μὴ ἀπατώμην ὁ Τζιζιζης, ὁ ἱερεὺς Παρθένιος ὁ Καζούλης (1730), ὁ καὶ συγγραφεὺς τοῦ ἐν Βενετίῃ ἐκδοθέντος τῷ 1778 *Ἀποσφραγματισμοῦ*, καὶ ὁ ἱδρυτής τῆς ἐκεῖ σχολῆς Κωνσταντίνου.

Ἄν ὅμως ὁ κ. Καζούλης δὲν ἐπέτυχε νὰ καταστήσῃ τὴν πατρίδα του ὀνομαστὴν διὰ τοῦ Ἀποσφραγματισμοῦ του καὶ ἂν ἡ ἱστορία δὲν ἠξίωσεν ἔτι νὰ περιέχῃ μικρὰν τινα θέσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν κωμολογίαν, εἶμεν ὅμως ἡ Ζίτσα τὴν θέσιν τῆς ἐν τῇ ἀθανάτῳ παιδείᾳ τοῦ Βύρωνος ὅστις πολλὰς τῶν στροφῶν του ἀφιέρωσε πρὸς ἐξύμνησιν αὐτῆς.

Ἴδου ἡ πιστὴ τῆς Ζίτσης εἰκὼν, ἥν ἐν ὀλίγαις λέξιν περιέχει ἡμῶν ὁ ὁμηγετής αὐτῆς ἐν τῷ Τσάιλντ Ἀρόλδῳ.

« Ὁ Ζίτσα, ἱερὸν ἕδος, ὅθεν καὶ ἀστραφὴ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς δαυθίδος κορυφῆς σου, πανταχόθεν τὸ προμειδῆ μαγεῖα ἐν μυρίαις χρωματισμοῖς, καὶ ὡς ἔρις περὶ τοὺς βράχους καὶ τὰς πηγὰς, τὸ ἄλλος καὶ τοὺς λόφους, περιβάλλεται ἠδῶς ὑπὸ κενοῦ οὐρανοῦ. Πόσον ὠρκα καταρρεῖ τὸ ὕδωρ διὰ μέσου χαράδρας, ὅπου ὁ βράχος ἀποτόμως ἐπικρέμαται. Πόσον ζωηρὰ τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων. . . »

Ἰ. Γ. Εὐχαρίστος μνησθόμενος ὅτι ὁ ἐκ Ζίτσης καταγόμενος Κύριος Δημήτριος Διοτσοῦς πρότιθεναι μετὰ εὐγενοῦς φιλογενεῖας ν' ἀναγείρῃ ἐκ βάρων ἰδίᾳ δαπάνῃ τὸν ἐν Ζίτση ναὸν τοῦ ἁγ. Νικολαίου. Ἡ δαπάνη θ' ἀνέλθῃ εἰς χίλια πεντακοσίας λίρας.

Ο ΚΟΛΟΣΣΟΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ μελέτη.

ΥΠΟ

Μ. ΜΑΛΑΙΑΡΑΚΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸν 180.)

Ε'.

Ἡ προσφιλεστάτη τῆς Ῥόδου θεοῦς ἦν ὁ Ἀπόλλων, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἰδὼν «πολίτις ἔνδον θαλάσσης αὐξημένην γαίαν πολύβοσκον ἀνθρώποισι καὶ εὐφρονα μάλους» (Πινδρ. Ὀλ. Ζ'. 104) ἐπιθύμησε νὰ λάθῃ ταύτην ὡς κληρὸν κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ σύμπαντος. Ἐπεκλήρωθη λοιπὸν ἡ νῆσος, ἀναδύσα ἐκ τῶν ἀλμυρῶν ὕδατων, εἰς τὸν θεὸν τοῦ φωτός καὶ συνειδίθη μετ' αὐτοῦ διὰ τῶν δεσφῶν τοῦ γάμου, λαμπρὰ καὶ περιπαθῆς « Ἀελίου νόμφα. »

Τῆς ἡλιαδῶς δὲ (Λουκιανὸς Ἐρωτικῆς) Ῥόδου πρώτοι οἰκιστὰί ἦσαν οἱ Ἡλιαδαί.

Εἰς τὸν Ἥλιον ἀνεγέρθη ὁ λαμπρότερος ναὸς, ὅστις ἐκόμεν τὸν ἀπαρχαίλλον πόλιν Ἰπποδάμου τοῦ Μιλησίου, τὴν ἀήλιον πρέπον ἔχουσα τοῦ θεοῦ τὸ κάλλος, ἐν ᾧ ἦν ἀνακαθήμενον τὸ ὑπὸ τοῦ Λουσίππου δημιουργηθὲν τέθειρον ἔργον τοῦ ἀηγοῦντος εἰς τὸν αἴθερα τοῦς πῦρ πνέοντα ἵππους. Πρὸς τὴν τὴν ἡλίου ἦγοντο τὰ *ἄλβια* ἢ *Ἄλβια*, ἢ δικοσμο-ἔργα τῶν Ῥοδίων ἐορτῆ, μεταξὺ τῶν ἐργῶν ἢ θιάσων ὀνομαστότεροι ἦσαν οἱ ἡλιασταί, κεφαλὴ δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος Ἡλίου ἐνετυπώθη ἐπὶ τῶν νομαμάτων, τὸν Ἀπόλλωνα ἄρα ἐπὶ τῆς νῆς παριστᾷ τὸ μεγαλοῦργημα τοῦ Χάρητος.

Ὁ καλλιτέχνης, συλλαβὸν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγάλματος, προσδιώρισε τὰς διαστάσεις καὶ τὰς πρὸς δημιουργίαν αὐτοῦ ἀπαιτούμενας δαπάνας. Ἄλλ' οἱ Ῥοδιοὶ ἀπήτησαν νὰ γίνῃ διπλάσιον κατὰ τὸ μέγεθος καὶ ἂν διπλασίαι ἀπληρέτω δαπάνη. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ Χάρητος προϋπολογισθέντα ὑπελείποντο κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν πραγματικῶν ἀπαιτηθέντων, ὁ ἀπύχης καλλιτέχνης τότε τὸ ἐπιτόκισεν ἐν φιλοτιμίαις.

Ἐτετὴ δὲ δύο καὶ δεκα καὶ τριακοσια τάλαντα καταναλώθησαν πρὸς κατασκευὴν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου ἀγάλματος.

ΣΤ'.

Περὶ τῆς θέσεως, ἐν ἡ ἴστατο ὁ Κολοσσός, καὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ τὸν λόγον ποιούμενος, ἐγομῶμεν ἐν ὄψει τῆς πραγματικῆς τοῦ κ. Ε. Βιλιώτου καὶ ἀββ. Κοσιῶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Ἡ νῆσος Ῥόδος ». Κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου τούτου Σιμωνίδης τις βεβαιῶν ὅτι ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ Κολοσσοῦ ἦσαν ἐγκαταστημένοι οἱ εἰζῆς στίχοι « Τὸν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ὀνόματι δέκα »

« Ἀλάχης ἐποίησε πηχέων ὁ Λίνδιος ».

Ὅστις ἐκ τῶν στίχων τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ μὲν Κολοσσός ἦν ὀγκοκοννῆσις τὸ ὕψος, δημιουργὸς δὲ αὐτοῦ ὁ Ἀλάχης, καὶ οὐχὶ ὁ Χάρης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πλίνιος ἀποδίδει τὸ ἔργον εἰς τὸν Χάρητα, Σιζέτος ὁ Ἐμπερικός συμβιβάζει τὰς δύο ἀντιθέτους γνώμας λέγων, ὅτι τὴν μὲν ἰδέαν συνέλαβεν ὁ Χάρης ἐπὶ τετραετίαν ἐργασθεὶς, τὸ δὲ ἔργον ἐτελειοποίησεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἀλάχης. Καὶ ὁ Λακροῖχ ἀμφοτέρους τοὺς καλλιτέχναις θεωρεῖ ὡς δημιουργοὺς τοῦ Κολοσσοῦ ἐπὶ δωδεκαετίαν ἐργασθέντας.

Ὁ Στράβων ὅμως μνείαν τοῦ Κολοσσοῦ ποιούμενος λέγει ὅτι τὸ ἦλον Κολοσσός, ὃν φησὶν ὁ ποιητὴς τὸ ἰαμβεῖον, ὅτι ἐπτάκις δεκα Χάρης ἐποίησε πηχέων ὁ Λίνδιος. (Στράβ. Γεωγρ. ἸΔ. 652). Ὅθεν κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενον ἰαμβεῖον ὁ Κολοσσός ἦτο *ἑθνημοκοπάτης*, δημιουργὸς δὲ αὐτοῦ ἦν ὁ *Χάλης* καὶ οὐχὶ ὁ Ἀλάχης. Ἀξιοπιστοτέρους δὲ ἐστὶν ὁ Στράβων τοῦ Σιμωνίδου, ὅστις εἶναι ἄγνωστος, καὶ διότι ἡ μαρτυρία τοῦ γεωγράφου βεβαιούται ὑπὸ τῆς τοῦ Πλίνιου, ὅστις ἐπισκεψάμενος τὴν Ῥόδον τρεῖς μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Κολοσσοῦ αἰῶνας εἶδε τὰ λείψανα τῶν ἀγάλματος καὶ ἤκουσε περὶ αὐτοῦ παρὰ τῶν Ῥοδίων, διατηρούντων πάντως τὴν ἀνάμνησιν τοῦ δημιουργήσαντος αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ τί λέγει ὁ Πλίνιος. « Ἐξ ὄλων τῶν θαυμαστῶν θαυμάτων ὁ ἀνδρείος τῶν Ἡλίου ἢ ὁ

Κολοσσός τῆς Ῥόδου ἦν τὸ θαυμαστότερον. Ἡ ἔργον ἐνὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Λουσίππου ἀνωτέρω μνημονομένου, Χάρητος παῦ Λινδίου. Ὁ ἀνδρείος οὗτος ὑψηλὸς πήγχις, ἐβδωμήκοντα ἴστατο ὄρθιος ἐπὶ πενήκοντα καὶ ἐξ ἔτη. Σισμὸς κατέρριψεν αὐτόν. Ἄλλα καὶ πεπωκὸς ἐστὶν ἐπὶ θαυμαστός. Ὅλγοι ἄνθρωποι δύνανται νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὸν ἀντίχειρα. Οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ εἰσι μείζονες πάντων σχεδὸν τῶν ἀγαλμάτων. Εἰς τὰ διεργημένα μέλη ἀνοίγοντα βαθεῖα σπήλαια, ἐν οἷς ὑπάρχουσι βράχοι μέγιστοι ὡς ἀντίρροπα εἰσαχθέντες ὑπὸ τοῦ τεχνίτου πρὸς ἰσορροπίαν. Ἀπήτησε δὲ ὁ Κολοσσός δύο καὶ δεκα ἑτῶν ἐργασίαν καὶ τριακοσια τάλαντα, τὰ ὅποια οἱ Ῥοδιοὶ συνέλεξαν ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ὕλικου τῆς πολιορκίας ὑπὸ τοῦ βασιλεῶς Δημητρίου ἐγκαταλειφθέντος μετὰ μακρὰς καὶ ἀνωρελίας πρὸς ἀλωσιν ἐφόδους ».

Καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον ἀρχαιολόγον, Κύριον Α. Παγκαθῆν δημιουργὸς τοῦ Κολοσσοῦ ἦν ὁ Χάρης ὁ ὅστις ἐποίησεν αὐτόν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς πολιορκίας χαλκού, χωρεῖσας κατὰ μέρος πρὸς τούτο τὸν χαλκὸν τῆς κατακτηθείσης ἐλεπόλεως. Κατεσκευάσθη δὲ αὐτὴν ἐβδωμοκοντάπηγην καὶ ἡ ἐργασία διαρκῆσα ἐπὶ 12 ἔτη, ἀπὸ Ὀλυμπιάδος 122 α' μέχρις 115 α' ἀπέβη τοσοῦτον πολυδάπανος, ὥστε, καθ' ἃ διηγοῦνται, βλεπῶν ὁ Χάρης τὴν δαπάνην ὑπεβῆσεν διπλασίως τὴν ὑπολογισθεῖσαν ἐξ ἀπειρίας τυτοχικῆς ».

Κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὄγκον ὁ Κολοσσός ἦν τῶν ὄντι ἀξιοθαυμαστός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Πλίνιου. Ἡ ἰσοτερικὴ ἐργασία ἦν θαυμασιωτέρα τῆς ἰσοτερικῆς αὐτὸ κικρομένοιο τοῦ πόνου τοῦ βλεπομένου μίξον ἐστὶν », κατὰ Φίλιωνα τὸν Βυζαντινὸν. Κατ' Ἀριστέτην δὲ τὸν ῥήτορα, ἀναφέροντα τὴν μαρτυρίαν Νικίου τινός, ὁ Κολοσσός εἶχεν ὕψος *ἑξακοσίων πήγχιων*, δηλ. 277 μέτρων, κατὰ 23 μέτρα βραχυτέρας τοῦ πύργου Ἀτφρέλ' ἀλλ' ἡ τοιαύτη δόξα καὶ τεχνικῶς ἐστὶν ἀπαράδεκτος καὶ ἱστορικῶς ἀναπόδεικτος. Ἄλλ' αἱ κολοσσαιαὶ τοῦ ἀνδριάντος διαστάσεις τοσοῦτον ἐξέπληξαν τὴν φαντασιῶντων ἀνθρώπων, ὥστε ἐνόμισαν ὅτι ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ ὁ ἰσπανίαν τὰ μέταλλα ». Ἐκ τοῦ Βυζαντινῶν δὲ συγγραφεῶν ἐξάγεται ὅτι ὁ Κολοσσός ἐξῆλθεν 700,000 — 720,000 λίτρων.

Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὸν ὄγκον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τέχνην ὁ Κολοσσός ἦν ἀξιοθαύμαστός.

Διότι καθ' ἣν ἐποχὴν ἱδρυομένη, ἡ τέχνη ἦν ἐν Ῥόδῳ, παραγαγούσα τὰ ἀρίστα συμπλέγματα τοῦ Ἀγχεῶνδρου καὶ τοῦ Ταυρικού, τὸν Λακοκόοντα δηλ. καὶ τὸν Φακρινεῖον Ταῦρον.

*) Παγκαθῆ Ἀρχαιολογ. Α'. 508 Σημ. Ἐὰν ἡ φρεσὶς ἐλίπυσι συνέκιντο ἐκ γὰλλοῦ, ἠδὲν ἄν τις εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου τέρατος ἀνεβλάστησεν ὁ καλλιτεχὸς τῆς πολιορκηθείσης πόλεως κίσμος, μετασχηματισθείσης τῆς ὕλης αὐτοῦ διὰ τοῦ πυρός. Ἄλλ' ἐκ τῆς περιγραφῆς τῆς ἐλεπόλεως ὑπὸ τοῦ Διοδώρου ἡ μηχανὴ αὕτη συνέκιντο ἐκ ἐύλου καὶ σιδήρου. (Διοδ. XX. 91. 2. 5.) Καὶ αὐτὸς τὸ ἡ χάνδαξ, ἦγον τὸ πλωτὸν περιγαρακώμα ἦν οἰσιτηρομένοιο (Διοδ. XX. 88. 5, ὥστε οὐδαμοῦ φαίνεται γὰλλος ὡς ὕλη ἐν ταῖς μηχαναῖς τοῦ πολιορκητοῦ. ἔτις ἂν ἐν τῇ φρεσὶ παροικασαμένοιο ὕλης παντοίας πλήθος ὑπεροσῆται καὶ ὀχλοῦ χρισμοποιήσῃ ὑπὸ τοῦ Χάρητος, ὅθεν πιθανώτερον, καίτοι πικρότερον εἶναι ὅτι ὁ Κολοσσός κατασκευάσθη ἐκ γὰλλοῦ ἀποκεθθέντος διὰ τοῦ τιμῆματος τῆς μηχανῆς, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος.

« Ἐμοὶ δὲ τις ἂν ἐρίσας τελεμήσειεν ἤλιψ τι ὄντι καὶ τηλικούτῳ τὸ μέγεθος. Εἰ γοῦν μὴ ὑπερφυᾶ μηδὲ ὑπέριμετρον οἱ Ῥοδιοὶ κατασκευάσασθαι μὴ ἠξίωσαν, ἐὰν τοῦ Ἰσού τελέματος ἐκκείδεν χροσσοῦ θεοῦς ἐποίησαντο ἂν » ὥστε ἀνάλογον πολυτελέστερος ἂν νομισθῆναι, καὶ πρόσισιν ἡ τέχνη καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μεγέθει τοιούτῳ (Λουκ. Ἰκαρομένειπος ΙΣ). » Ὅστε καίτοι μέγιστον καὶ ὑπερφύετὸ τὸ ἀγαλμα ἦν καλλιτέγνημα τέλειον « θαῦμα ἰδέσθαι » ὑπ' ὄλας τὰς ἰσόψυξαι καὶ μνημεῖον ἐπαμύλλον τοῦ μεγαλίου τῆς πολιορκίας.

(Ἔσσται τὸ τέλος)

ΓΝΩΜΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Μία μόνη στιγμή ἀποφασίζει πολλὰς τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων καὶ ὀρίζει τὴν πορείαν τοῦ βίου των.

ΓΑΙΤΗΣ

Καὶ ὁ ἀριστος τῶν ἀνθρώπων ἐξάπτεται ἐν ὄψει. Ζεῖγος ἐρωμένων δὲν εἶναι πάντοτε διατεθειμένον εἰς φιλοφρονήσεις καὶ εἰς ψυχικὰς διαχύσεις. Καὶ τὰ ὠραιότερα τῶν ὁδῶν ἔχουσιν ἀκάνθας· κακὸν τὸ ὁδοὶν τὸ ἐνεῶ ἀκάνθων.

ΜΙΡΖΑ ΣΑΦΗΣ

Ὁ πεπολιτισμένος ἀγριος εἶναι ὁ χειρότερος τῶν ἀγρίων.

ΒΕΜΠΕΡ.

Ὁ δειλὸς ἀποθνήσκει πολλὰς πρὶν ἀποθάνῃ ὁ ἀνδρείος ἀποθνήσκει ἅπαξ μόνον.

ΣΧΙΛΛΕΡΟΣ

Ὁ ἡγεμὼν εἶναι ὁ πρῶτος ὑπηρετῆς καὶ ὁ πρῶτος ἄρχων τοῦ κράτους.

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ Ο Β'.

Ὁ φιλόργουρος εἶναι καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ γλίερος· δύο μόνον βλέμματα ὀρταεῖ ἐπὶ τοῦ φερέτρον του, καὶ χίλια μετ' ἀπελπισίας ἐπὶ τοῦ χρηματοκιβωτίου του.

ΓΕΛΛΕΡΤ. ΜΥΘΟΙ.

Τὸ μῖσος εἶναι ὀχληρὸν φορτίον ὠθεῖ τὴν καρδίαν εἰς τὰ βάθη τοῦ στήθους καὶ ἐπικαθεται βαρὺ ὡς τάφον πλῆθ' ἐπὶ τῆς καρτῆς καὶ τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν.

ΓΑΙΤΗΣ

Ὁ ἱστορικὸς εἶναι προφήτης ἱστοραμένοιο πρὸς τὰ ὀπίσω.

ΣΧΑΓΓΕΛΑΟΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ἀνθρώπος φύσει ζῶον πολιτικόν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Τῆς ἀπερικειψίας θυγάτηρ εἶναι ἡ μετένοια.

Β.

Οἱ σοφοὶ πρέπει νὰ προσέλθωσιν εἰς τοὺς ἀνόητους· ἄλλως θὰ ἀπόλλυτο ἡ σοφία, καθότι οἱ ἀνόητοι οὐδέποτε προσέρχονται εἰς τοὺς σοφοὺς.

ΗΕΡΣΙΚΟΝ ΠΗΤΟΝ

Νίκοι, οὐδ' Ἰσαῖον ὄφρ πλέον ἡμισυ παντός. *)

ΗΣΙΟΔΟΣ

Ο ΠΕΤΡΟΣ ΛΟΤΙ
ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΥΤΟΥ

(μετὰ τριῶν εἰκόνων)

Εἰς τῶν δοκιμωτέρων πεζογράφων Γάλλων τῶν ἡμετέρων χρόνων εἶναι ἀναμφισβήτητος ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Πέτρος Λοτί τοσαῦτα θαυμαστά ἔργα γράψας. Δικαίως ἐκρίθησαν τὰ ἔργα αὐτοῦ θαυμάσια, διότι χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἀπαιτήσιν μεγάλου συγγραφῆς, ὅσα ἐργασίαι φέρουσι τὸν τύπον ποιητικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως, καὶ διότι δὲν προσεκολληθῆ εἰς μίαν τινὰ σχολὴν, ἀλλὰ εἶναι καθ' ὅλα πρωτότυπος. Ὁ καλαμὸς του εἶναι ἀπλοῦς καὶ ἀφελής, καὶ ὅσα διηγεῖται εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπισόδια τοῦ ναυτικοῦ βίου του, καθότι ὁ Λοτί εἶναι ἀξιωματικὸς τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ. Ἄλλ' ὁ Λοτί δὲν διηγείται τὰ ἐπισόδια ταῦτα εἰς τοὺς ἀναγνώστας του, ἀλλὰ τὰ ἀπεικονίζει. Διὸ καὶ παριστάνται ὡς εἰκόνες ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας.

Ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς περιγένηθη πολλὰς χώρας, καὶ τὰς μάλλον ἀποκέντρους καὶ ἐξοκλουθεῖ περιγυόμενος, γράφει δὲ ἐν τῷ κοιτανίσκῳ τοῦ πλοίου του καθ' ἂς ὥρας ἡ ὑπηρεσία του δὲν τὸν καλεῖ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὸ πρῶτον συγγραμμά αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἐφίλειται τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινοῦ, ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1880 καὶ ἐπιγράφεται « Ὁ γάμος τοῦ Λοτί ». Εἶναι εἶδος ἡμερολογίου, ἐν ᾧ διηγείται τὰ συμβῆντα κατὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ Ταίτι διαμονὴν του καὶ τὸν ἐρωτὰ του πρὸς ἰγγυρίαν νεάνιδα.

Ἄμψ ἀναγνώστη τις ὀλίγα μόνον σελίδας τοῦ περιέργου τούτου βιβλίου αἰσθάνεται ὡς περιερέμενος ὑπὸ μαγικοῦ τινος γοήτρου, ἀγαπᾷ τὸν συγγραφεῖα ὡς ἀρχαῖον φίλον του καὶ τὴν νεαρὴν φίλην τοῦ Ῥορχαῦ (οὗτω καλεῖται

εν αὐτῷ ὅτι διηγεῖται τὸν ἔρωτά του καὶ ἐκτυλίσει ἐνώπιον ἡμῶν τὰς σκηνογραφίας τῆς μεγαυτικῆς ἐκείνης χώρας μετὰ τὸ πικνόφυλλα δένδρα, τὰ ἀπαράμιλλο ἄνθη, καὶ τοὺς διαγυεῖς βύακας παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ὁπίων αἰ ὄραται τοῦ τόπου κόραι κἀθηται ἐν γραφικῇ στάσει καὶ ἐν νωχελί καὶ μεταγρολκῇ διαθέσει.

Ἐτερον ἔργον, τὸ ὅποιον ἐμφαίνει τὴν τρυφεράν καὶ εὐαίσθητον φύσιν τοῦ συγγραφέως, εἶναι τὸ ἐπιγραφόμενον « Ἄνθη ἀνίας. » Ἐν αὐτῷ ὁ Λοτὶ περιγράφει ἑαυτόν. Ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἀναγνώσκῃ τί νέον, ὅτι πολλὰ ἴσως αἰ μεταγρολκικὰ σκέψεις ἐπέπληθον καὶ αὐτῷ εἰς τὸν νοῦν· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἐννοεῖ ὅτι ὅσα ἀναγνώσκῃ ἐγράφησαν ἀνευ κόπου καὶ ὄλης ἀφιελῶς, καὶ νομίζει ὅτι καὶ αὐτὸς οὕτως ἤδυνάτο ν' ἀποκονίσῃ τοὺς ἐνδομύχους συλλογισμοὺς του. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκόλον, ἀπαιτεῖται μεγάλη τέχνη τοῦ γράφοντος, ὅπως ἐπιτύχῃ παρὰ τοῦ ἀναγνώστου του τοιαύτην τινὰ ἐκτίμησιν.

Διακειμένης ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Πέτρος Λοτὶ ἐξήτασεν ἐπισταμένως τὰ πάντα, ἐξέμαθε τὴν τουρκικὴν καὶ πρὸς εὐχερστέραν περιπλάνησιν εἰς τὰς τουρκικὰς συνοικίας ἐνεδύετο καὶ τὴν τουρκικὴν στολήν. Ὁσῆκις δὲ ἢ ὑπηρεσία του τὸν ἐκάλει ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἐφόρει τὴν στολήν τοῦ Γάλλου ἀξιωματικοῦ. Τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐντυπώσεις του ἐκαταπίεσεν ἐν βιβλίῳ, τὸ ὅποιον ἐπιγράφεται « Ἀλ-ζαϊδέ», ἐν τοῦ ὀνόματος νεαρῆς κόρης, ἣς ἠράσθη. Σοβαρὰ νόσος τῆς ἐν προδιεθνητικῆς ἡλικίας μητρὸς του ἐκάλεισεν αὐτὸν πάλιν εἰς Γαλλίαν, ὅπου μετέβη φέρων μετ' ἑαυτοῦ τὸ χειρόγραφον. Εἰς τῶν συναδέλφων του καὶ πιστοτέρων φίλων του ὑπέκλιψεν αὐτὸ (διότι ὁ Λοτὶ δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὸ ἐκδώσῃ) καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν γνωστὸν ἐκδότην Καλμὰν Λεβὴ, ὅστις προθύμως ἀνέλαθε τὴν δημοσίευσιν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συγγραφέως. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως ἔφερε μόνον τὸ στοιχείον Σ, ἐνεποίησε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς ὅλους τὰς κύκλους καὶ ἐκτοτε ὁ Πέτρος Λοτὶ κατέλαθε θέσιν μεταξὺ τῶν πρώτων πεζογράφων τῆς πατρίδος του.

Κατὰ τὰ ἔτη 1873 καὶ 1874 ὁ Λοτὶ περιηγήθη τὴν Σενεγαμβίαν καὶ τὴν Γουινέαν, ἐνθα ἰγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἰωάννου Πευρᾶλ, τοῦ ἠρώως τοῦ ἑτέρου βιβλίου του, τὸ ὅποιον φέρει τίτλον « Τὸ μυθιστόρημα ἑνὸς σπαγγῆ », Ἡ σκηνὴ εἶναι ἐν Σενεγάλλ, καὶ τὸσον ζωηρὰ εἶναι αἰ περιγραφαὶ τῆς ἀποκέντρος ἐκείνης χώρας, ἣτις δικαίως ἐκλήθη ὁ τόπος τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, ὥστε ἡ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐντύπωσις διαμένει ζωηρὰ ἐν ἡμῖν ἐπὶ ἡμέρας ὄλας.

Τὸ μυθιστόρημά του « Mon frere Yves » θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοτέργμα του. Εἶναι ἡ περιγραφή τοῦ βίου ἑνὸς βρεταννοῦ ἀλιεῖος, ὅστις ὑποτίθεται ὁ συνάδελφος τοῦ Λοτὶ, τοῦ ἀγαπῶντος αὐτὸν μὲ ὄλον τὸ αἰσθημα νεαρῆς καρδίας. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία βιογραφία δύο ἀνδρῶν, τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τοῦ ναύτου. Αἱ περιγραφαὶ τῆς Βρεταννίας εἶναι θαυμασταίαι, διότι ἐν αὐταῖς ὁ συγγραφεὺς ἐναποθέτει ὄλον τὴν ἀφελίαν τῆς ψυχῆς του.

Ἐρχεται κατόπιν ἄλλο ἔργον του, τὸ ὅποιον

ἐπιγράφεται « Ὁ ἀλιεὺς τῆς Ἰσπανίας », καὶ τὸ ὅποιον ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει διήγημα. Εἶναι μία τῶν ἀπλουστέρων ἱστοριῶν καὶ ἡ σκηνὴ αὐτῆς εἶναι πάλιν ἡ γλυκεία, μεταγρολκὴ ἐπαρχία τῆς Γαλλίας, ἡ Βρεταννία. Πτωχὸς ἀλιεὺς, « ὁ ἀλιεὺς τῆς Ἰσπανίας », ὀνομάτι Γᾶν, ἐρᾶται πλουσίαις κόρης ὑπὲρ τὸ δέον πλουσίας δι' αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη τὸν ἀγαπᾷ καὶ μάλιστα προτρέπει αὐτὸν νὰ ἐκφρασθῇ, βλέπουσα τὴν μεγάλην αὐτοῦ δειλίαν καὶ συστολήν. Ἄλλ' ὁ Γᾶν δὲν κατορθοῖ νὰ ἐκφρασῇ τὸ αἰσθημά του, καὶ οὕτω παρέρχονται δύο μακρὰ ἔτη, κατ' ἄ περιπλανᾶται εἰς βορείους τόπους, φέρων μετ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ φλογερὸν αἰσθημα. Ὁ πατήρ τῆς κόρης ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανε καὶ τὴν ἄφησε πτωχὴν. Ὁ ἱσρατὴς ἐπιστρέφει, γίνεται ἡ ἐξήγησις καὶ ὁ γάμος τελεῖται. Ἐξ ἡμερον ἡμέρας διαρκεῖ ἡ εὐδαιμονία τοῦ νεαρῶ ζεύγους· ὁ ἀλιεὺς ἐπιβαίνει τοῦ πλοίου του, ἀνάγκηται εἰς τὸ πέλαιος, καὶ δὲν ἐπιστρέφει πλέον. Ἡ ἀπαρηγόρητος σύζυγος μένει ἐγκαταλειμμένη καὶ ὀδυρεται ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ οὐρανοῦ τῆς Βρεταννίας. Τὸ διήγημα εἶναι ἀπλουστάτον, ἀλλ' ὁ γλαφυρὸς τοῦ Λοτὶ κλάμος τὸ καθιστᾷ ἀριστοτέργμα.

Τὸ ἀνωτέρω μνημονεὺθ' σύγγραμμα « Ἄνθη ἀνίας » εἶναι συλλογὴ ἐπιστολῶν μεταξὺ τοῦ Πέτρου Λοτὶ καὶ τοῦ φίλου καὶ συναδέλφου του ἀξιωματικοῦ Πλουγκετ. Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταῦταις ἐνυπάρχει βαθεῖα φιλοσοφία, καὶ οἱ δύο φίλοι εἶναι πολλὰκις διασκεδαστικώτατοι εἰς τὰς ἀφελείας καὶ ἐλλειψεις αὐτῶν ἐκμυστηρεύσεις, Ὁ Πλουγκετ εἶναι ὁ σκεπτικὸς φιλόσοφος, ὁ δὲ Λοτὶ ὁ ὀνειροπόλος, ὅστις ἐνίστη χλευάζεται ὑπὸ τοῦ θετικωτέρου φίλου καὶ ἀναποκροῦτοῦ του. Ὡς παράδειγμα ἀν' ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἐξῆς περικοπὴν. « Ὁ Πλουγκετ τῷ Λοτὶ. — Ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς φύσεως σου, φίλτατε Πέτρε, ἐνυπάρχει ὁ ἀρχικὸς ἄνθρωπος ἡ μᾶλλον ὁ προϊστορικὸς ἄνθρωπος. Τὸ πρῶγμα, ὅπερ σὲ χαρακτηρίζει καὶ παρέχει εἰς τὰ συγγράμματά σου τὸ ὄρος τῆς ἀπλότητος καὶ ἀφελείας, ὅπερ τοσούτον ἐλλοκεῖ, εἶναι ἡ περιφρόνησις, ἣν δεικνύεις πρὸς ὄλους τοὺς νεωτερισμοὺς, καὶ ἡ ἀνεξαρτησία, μετ' ἣς ἀπορρίπτεις πᾶν ὅ,τι τριακόντα αἰῶνες πολιτισμοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπως ἐπανεῖληθες εἰς τὰ ἀπλά αἰσθημάτα τοῦ ἀρχικοῦ ἀνθρώπου. Πρὸς ἐξήγησιν ὅμως τῶν αἰσθημάτων τούτων μεταχειρίζεσαι ὄλα τὰ μέσα τῶν πεπολιτισμένων ἀνθρώπων καὶ θαυμασταῖς ἐπιτυχάνεις εἰς τοῦτο. Δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ τὸ πρᾶγμα, καὶ δὲν δύναμαι νὰ σὲ κατατάξω εἰς μίαν τινὰ σχολὴν συγγραφέων. Σὺ εἶσαι εἰδικὸν τι πρόσωπον, ἰδιαιτέρως τις χαρακτηριστὴρ καὶ τύπος ».

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ γαμου του μετὰ τῆς δεσποινίδος Φεαίρης ἐν ἔτει 1886 ὁ Λοτὶ ἔμεινε ἐν τῇ πόλει Rochefort τῆς Γαλλίας καὶ ἐδημοσίευσεν δύο νέα ἔργα του· α') τὰς περιηγήσεις του, ὠραιστάτην περιγραφὴν ἐλημμένην ἐκ τοῦ πλουσίου ἡμερολογίου του, ἐν ᾧ ἐκτίθενται συμβάντα ἐν Τογκίω καὶ τῇ μελαγχρῇ χερσονήσῳ β') ἡ Κυρία Χρυσανθέου, μυθιστόρημα σατυρικὸν μᾶλλον, ἐν ᾧ περιγράφει τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἰαπώνων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον τοῦ ἀνεγνώσθη ἀπλήστως καὶ αἱ κρίσεις περὶ αὐτοῦ ἦσαν εἰς ἄκρον εὐνοικία διὰ τὸν συγγραφεὴ. Ἐνυ-

πάρχει ἐν αὐτῷ μεγάλη ποιητικὴ ἀν καὶ τὸ βιβλίον εἶναι γεγραμμένον εἰς λόγον πικρῶν. Οἱ Ἰάπωνες παρίστανται ἐν αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν μετὰ τὰ παιδικὰ τῶν αἰσθημάτων. μετὰ ἀφελῆ τῶν παίγνια, καὶ μετὰ τὰ ἀπλά ἐκείνα ἦθη, τὰ ὅποια τοσούτον ἐίλυσαν τὸν ἐμβριθῆ παρατηρητήν. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ χαριστάτου τοῦτου βιβλίου τέρπει ὄσον καὶ διδάσκει.

Ἄλθως εἶπεν ὁ Πέτρος Λοτὶ οὐδέποτε ἔλαθε τακτικὴν φιλολογικὴν ἐκπαίδευσιν· ἀλλὰ τοῦτο συνέτελεσεν μᾶλλον εἰς τὴν πρωτοτυπίαν του καὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν τῆς εὐφυίας του ἀνάπτυξιν. Κατάγεται ἐξ οἰκογενείας ἀρχαίας καὶ ἐντίμου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐγράψεν ἱστορίαν τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του, τῆς πόλεως Rochefort, ἡ δὲ μάχη του ἐξέδωκε ποιήματά τινα, τὰ ὅποια ἐπεκροτήθησαν. Ὁ Πέτρος Λοτὶ τὸ ὅποιον τὸ ἀληθὲς ὄνομα εἶναι Ἰουλιανὸς Viaud, ἐγεννήθη τῷ 1850 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐν Βρίστη ναυτικὴν σχολὴν ἐν ἔτει 1867. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦ πολέμου (1870) εὐρίσκετο ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ ἐν τῷ γαλλικῷ στόλῳ τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς βορείου θαλάσσης. Κατὰ τὰ ἔτη 1871 καὶ 1872 εὐρίσκετο εἰς διαφόρους ναυτικούς σταθμοὺς τῆς Πολωνίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τοῦτου τὴν ναυτικὴν του ὑπηρεσίαν δύναται πᾶς τις νὰ παρακολουθῆσιν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡθῆς ἡλικίας εἶχε συνείηθη νὰ ἐναποθετῆ τὰς προσωπικὰς του ἐντυπώσεις ἐν ἡμερολογίῳ, οὐδέποτε δὲ ἐφαντάζετο ὅτι κατόπιν αἱ σημειώσεις αὗται ἦθελον δημοσιεῖσθαι διὰ τοῦ τύπου.

Ὁσῆκις εὐρίσκειται ἐν Γαλλίᾳ ὁ εὐφυὲς συγγραφεὺς διαμένει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πατρικῇ του οἰκίᾳ, ἐν ἣ κατεσκεύασε διάφορα δωμάτια κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ οἰκιῶν. Δωμάτια τινα εἶναι ἡ καθαρὰ ἀπομίμησις τῶν δωματίων, τὰ ὅποια εἶχεν ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ ἐν Τουρκίᾳ. Ἐν τῇ πατρικῇ του οἰκίᾳ κατέεισε σιεράν δωματίων ἐν τῷ δευτέρῳ πατώματι, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐκ μητρὸς θεῖα του κατέχοις τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς οἰκίας.

Ἡ αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς (ὄρα εἰκόνα) εἶναι ἡ ἀκριβὲς ἀπομίμησις τῆς αἰθούσης του, ἣν εἶχεν ἐν Ἐγροῦπ, καὶ ἣτις κοσμεῖται δι' ὠραίων περικύων ταπήτων καὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἐξ ἀνατολῆς. Τὰ παραπέτασματά εἶναι βαρύτατα μεταξωτὰ κεντημένα διὰ χρυσοῦ καὶ μαργαριτῶν. Ξίφη, χαντζάρια καὶ πιστόλια μετὰ λαθρῶν ἐλεφαντίνους στολίζουσι τοὺς τοίχους. Ἐν μετ' τῆς αἰθούσης γωνίᾳ εὐρίσκειται ἀναπαυτικὸν ἀνάκλιτρον κεκαλυμμένον διὰ στιλπνοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, κρυμμένον ἐδρὰ λεπτοτάτης ἐγχαίτας εἶναι διασπαρμέναι τῆδε κάκεισις τοῦ ὠραίου τοῦτου δωματίου, ἀγγεῖα πολυτελεῖ ἱστανταὶ ἐν ταῖς γωνίαις καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὰ πάντα ἀνακαλοῦντα εἰς τὴν μνήμην τὰς ἀποκέντρος τῆς Ἀσίας χώρας, τὰς χώρας τῶν ὀνειρῶν καὶ τῶν θαυμάτων. Τὸ ἱσπερὶς ἀνάπτουσι πολυχροα κηρία ἀναπέμποντα τὸ μυστηριώδες ἄρωμα τῶν θυμιαμάτων τῆς ἀνατολῆς.

Ὁ Πέτρος Λοτὶ ἐγράψεν ὄλα τὰ συγγράμματά του ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς νυκτός, ὅτε ἀναπαύομενος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του ἀπεσύρετο εἰς τὸν μικρὸν τοῦ πλοίου κοιτωσάκιον του. Ἐνίστη ὅμως καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ του λαμβάνει

τὸν κλάμον ἐν τῇ ἀναπαυτικῇ αἰθούσῃ του περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, τὰ ὅποια τῷ ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακροῦ αὐτοῦ πλόατος.

Ὁ κοιτὸν τοῦ Πέτρου Λοτὶ (ὄρα τὴν εἰκόνα) εἶναι δισκευασμένος κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῶν Μαύρων τῆς Ἰσπανίας· εἶναι μικρὸν δωμάτιον μετὰ στιλπνοῦς τοίχους, ἐφ' οἷς εἶναι γεγραμμένα ἐπιγραφὰ καὶ σχέδια. Τὸ φῶς ἔρχεται ἀνωθεν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου τοῦτου εἶναι ἐστημένον εἶδος σαρκοφάγου, ὅπως ὑπενθυμίζῃ τὸ θνητὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἐπ' αὐτοῦ κείται ἀνοικτὸν τὸ Κοράνιον.

Ἐτερον δωμάτιον τῆς πρωτοτύπου ταύτης οἰκίας εἶναι δισκευασμένον κατὰ τὸν τουρκικὸν τρόπον, ὥστε εἰσέρχόμενος ἐν αὐτῷ ὁ Λοτὶ δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον του ἐν Κωνσταντινουπόλει καίτοι χιλιάδας μιλίων μακρὰν εὐρισκόμενος.

Ὁλίγον ἐνδιαφερόμενος περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ, οὐδέποτε ἀναγνώσκῃ ὁ Λοτὶ ἐφημερίδας εὐρωπαϊκάς οὐδὲ παρακολουθεῖ τὰς πολιτικὰς πράξεις τῆς ἡμέρας. Ἐσχάτως μόνον κατεπίσθη ν' ἀναγνώσῃ ἔργα τινὰ τοῦ Δωδαϊ καὶ τοῦ Φλωβέρ. Τοῦ Ζολᾶ, Μωπασσᾶν καὶ Βουρζὲ οὐδὲ γεγραμμῆν

Ὁ Πέτρος Λοτὶ.

ἀνεγνώσεν, οὐδὲ θέλει ν' ἀκούσῃ περὶ αὐτῶν. Ἀποστρέφεται πᾶν ὅ,τι ἐμφαίνει πρόδον ἢ νέαν ἐφεύρεσιν, ἀγαπᾷ τὴν ναυτικὴν του ὑπηρεσίαν οὐχὶ τοσούτον διὰ τὰ τεχνικὰ ἔργα, ὅσον διὰ τὰς ἡμέρας καὶ σιωπηλὰς νύκτας ἐν μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ διὰ τὸν δροσερὸν, ζωογόνον ἀέρα τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης.

Εἶναι δὲ εἰς ἄκρον συντηρητικὸς καὶ ἀγαπᾷ μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν Βρεταννίαν. Θαυμάζει τοὺς Σίνας, οἵτινες ἀνήγειρον τεῖχος περὶ τὴν χώραν των. Μετὰ παρέλευσιν ἑκατῶν ἐτῶν, λέγει που τῶν συγγραμμάτων του, ἡ Κίνα θὰ ἦναι πάλιν Κίνα, ἀλλ' ἡ Ἰαπωνία δὲν θὰ ἦναι πλέον Ἰαπωνία, διότι ἡ χώρα αὕτη, συμβαδίζουσα μετὰ τὸν νεώτερον πολιτισμὸν ἐκαλύφθη ἤδη ὑπὸ σιδηροδρόμων καὶ τηλεγραφικῶν γραμμῶν.

Καὶ οὕτως ὁ συμπαθὴς Πέτρος Λοτὶ ζῆ ἡσυχος, μακρὰν τῆς τύρβης τῶν Παρισίων, περιστεοιζόμενος ὑπὸ κύκλου φίλων καὶ ἀγαπητῶν συγγενῶν καὶ ἐξακολουθεῖ καταγράφων κατ' ἑκάστην τὰς ἐντυπώσεις του, καὶ δημοσιεύων τὰ λαμπρὰ διηγήματά του, τὰ ὅποια εἶναι καὶ θὰ μένωσιν ἐπὶ πολὺ ἀληθῆ ἀριστοτέργματα πεζογραφίας.

Ὁ κοιτὸν του.

Τὸ γραφεῖον του.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΣΚΟΥΔΕΡΗ

Ιστορικόν διήγημα

Μετάφρασις εκ του Γερμανικού

ὐπὸ τῆς Δεσποινίδος

ΑΟΥΚΙΑΣ Μ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἑξα φυλλ. 179.)

Δὲν ἠδυνάμην ὁμως νὰ εὐρω οὐδεμίαν ἡσυχίαν, οὐδεμίαν ἀνάπαυσιν.

Τὴν νύκτα μετέβην πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Καρδιλιάκου ἐλπίζων ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἤθελεν ἀκούσει τοὺς στεναγμούς μου καὶ ἠθέλαμεν καθαρῶσαι πθανῶς νὰ ἀνταλλάξωμεν δύο ἢ τρεῖς λέξεις ἐκ τοῦ παραθύρου καὶ πλείστα σχεδὸν διεσταυροῦντο ἐν τῇ διανοίᾳ μου, εἰς ὧν τὴν ἐκτέλεσιν ἠλπίζον ὅτι ἤθελον τὴν πέσει.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καρδιλιάκου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νικησιᾶς ὑψοῦται μίγας τοίχος μετὰ πολλῶν κοιλωμάτων, ἐντὸς τῶν ὅπων βλέπει τις παλαιὰ καὶ σχεδὸν κατατετηγμένη λιθινὰ ἀγάλματα, ἐκεῖ λοιπὸν ἱστάμεν κυκρομένην νύκτα τινὰ βλεπόντων πρὸς τὰ παράθυρα, ἔχοντα θέαν ἐπὶ τῆς αὐλῆς, ἣν ὁ τοίχος περιτοίχιζαι, ὅτε αἰρῆνης διέκρινα πῶς εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Καρδιλιάκου καὶ ἐπειδὴ ἦτο μεσονύκτιον ἤδη, καὶ ποτὶ αὐτοῦ δὲν ἔμεινε κατὰ τοιαύτην ὥραν ἄγρυπνος, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὰς ἐννεα ἑσπερῶν ἐπὶ τὴν ἀκατακλίνομαι, ἐνεστήθη ἡ πεοίεργια μου, καὶ ἐπαλλεν ἡ καρδία μου προκισθνομένη ὅτι γεγονός τι ἀπρόσποτον μὲ ἐκόλωε τὴν εἰσοδόν.

Ἀλλὰ, μετ' οὐ πολὺ, τὸ πῶς ἐξηλείφθη καὶ ἐγὼ κρύπτομαι ἐτι περισσότερον ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων καὶ πλησίον τῶν ἀγαλμάτων.

Πλὴν ἐντρομος ὀπισθοχωρῶ καθότι μετὰ φρίκης ἠεσθάνθη ὠθησὶν τινὰ, ὡς ἐν ἐν ἐκ τῶν ἀγαλμάτων νὰ ἐλάμβανε ζωὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἀμυδρὰν λάμψιν τῆς νυκτὸς παρατηρῶ ὅτι ὁ λίθος κινεῖται βραδέως καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ παρουσιάζεται ἄνθρωπος τις κεκαλυμμένος, ὅστις ἐλαφροῦς βήμασι καταβαίνει ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἀναπνῶ πάλιν πρὸς τὸ ἄγαλμα καὶ βλέπω ὅτι αὐτὸ ἱσταται ὡς πρὶν ἀνίτητον πλησίον τοῦ τοίχου.

Ἀκουσῶς ὡς ὑπὸ ἀράτου τινος δυνάμειος ὠθοῦμενος ἀκολουθῶ τὸν ἄγνωστον καὶ ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἀκτῆς φωτὸς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του, παρατηρῶ αὐτὸν καὶ ἀναγνωρίζω τὸν Καρδιλιάκον. Ἀκαταλόγητος τις φόβος, τρομερὰ ὑποψία καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν μου, ἐκ μαγικῆς δὲ πάντοτε δυνάμειος ὠθοῦμενος, ἀκολουθῶ τὰ ἔγνα τοῦ νυκτερινοῦ αὐτοῦ φάσματος καὶ νομίζω ὅτι τοιοῦτοτρόπως παρουσιάζομενος εἰς τοὺς κοιμημένους θέλει νὰ τοὺς τρομάξῃ ἀκόμη καὶ ὅτε εἶναι πανσέληνος.

Τέλος ὁ Καρδιλιάκον ἐξαφανίζεται ἐν τῷ σκοτεινῷ ἀλλὰ μετ' ὀλίγων χάρις εἰς ἐλαφρὸν τινὰ ζῆρὸν βῆμα, ὃν εἶχε πάντοτε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτε εἰσῆλθεν εἰς εἰσοδὸν οἰκίας τινός.

Τί σημαίνει τοῦτο; Τί θέλει πράξει; Πλήρης ἀπορίας καὶ περ ἐργείας πλησιάζω ἐτι περισσότερον πρὸς τὰς οἰκίας.

Μετ' οὐ πολὺ διακρίνω τις τραγοῦδον καὶ τεπεριζῶν, ἔχων θορυβώδεις περὶ τιστῆρας, καὶ μέγα λωφεῖον ἐπὶ τοῦ πύλου του.

Ὡς τίγρις ἐπὶ τὴν λείαν οὕτω καὶ ὁ Καρδιλιάκον ὄμαξ ἐκ τοῦ κρυπτῶνος κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅστις ἐν ῥοπή ὀρθλακμοῦ ἀγωνιῶν πίπτει κατὰ γῆς.

Μετὰ φωνῆς πλήρους τρόμου ἀναπνῶ καὶ βλέπων τὸν Καρδιλιάκον ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, κρᾶζω ἰσχυρῶς ὡς Κύριε Καρδιλιάκ' ἰτί κάμετε. Ἰνάθεμα, κρᾶζει ἐκεῖνος καὶ ἀστραπηδὸν τρέχει καὶ γίνεταί ἄφαντος.

Ὅλος ἐκτὸς ἑμαυτοῦ καὶ μολις καθαρῶναι νὰ βηματίσω, πλησιάζω πρὸς τὸν ἐκεῖ ἐξηπλωμένον, γωνιαζῶ καὶ ἐλπίζω ἀκούω ὅτι δύναιμι νὰ τὸν σώσω, ἀλλὰ πᾶν ἔγνος ζωῆς ἐξέλπειν καὶ ἐν τῇ ἀπειπισίᾳ μου δὲν παρατηρῶ ὅτι ἡ περικαία ἐπιλησίασεν. Τότε ἀκούω αὐτοῦ λέγοντα:

Ἐ! καὶ ἄλλο πάλιν νέον θῦμα τοῦ διαβόλου; Ἐ! παλληκᾶρι μου; Τί κάμεις ἐκεῖ; Εἶσαι βεβαίως ἐκ τῆς συμμορίας, εὐθὺς ἐμπρός!

Ταῦτα εἰπόντες μὲ ἤρπασαν καὶ δὲν ἤμην εἰς θέσιν νὰ τοὺς διαθεβισώσω ὅτι ποτὲ δὲν ἐπραξα τοιοῦτον φρικτὸν κακούργημα καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ μὲ ἀφήσασιν ἐλεύθερον.

Αἰφνης ὁμως, τὸ πῶς ἔπεσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἀνερώνησιν:

Ἄ! αὐτὸς εἶναι ὁ Ὀλιβιὲ Βρισάων, ὁ σύντροφος τοῦ χρυσοχοῦ, τοῦ καλοῦ ἐκείνου καὶ τιμίου ἀνθρώπου. Τὸν γνωρίζω, ἐργάζεται πάντοτε πλησίον του.

Ἄλλος τις ὁμως εἶπεν:

Ἄ! αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ φονεὺν τοὺς διαβάτας.

Ναί, ἐπανελάθειν ἄλλος, εἶναι σύνθηες αὐτὸ εἰς τοὺς δολοφόνους νὰ θρηνῶσαν ἐπὶ τοῦ θύματος των, καὶ νὰ ἀρίωνται νὰ τοὺς συλλαμβάνωσιν.

Ἔτερος μ' ἔρωτᾷ, «Τί ἔγινε παλληκᾶρι; διηγήσου εὐθὺς τί ἔτρεξε.

— Πλησίον ἐμοῦ, εἶπον, διαβᾶς τις, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἐφόνευσεν, καὶ ἀστραπηδὸν ἐγένετο ἄφαντος, ἄμα ἤκουσε νὰ κρᾶζω. Τότε ἐπιλησίασα τὸν δολοφονηθέντα ὡς παρατηρῶ ἔαν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν σώσω. «Ἄ! παιδάκι μου, ἀνέκραζεν εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐγείρων τὸ πτώμα, αὐτὸς ἐτελείωσε, διότι καθὼς πάντοτε ἡ πλὴγὴ εἶναι εἰς τὴν καρδίαν». «Τί διάβολο, ἀπήντησεν ἕτερός τις, πάλιν ἀρχὰ ἐφθάσαμεν ὡς καὶ προχθές, καὶ μὲ τοὺς λύκους τούτους ἀπεμακρύνθησαν ἐφέροντες τὸ πτώμα.

Δὲν δύναιμι νὰ ἐξηγήσω τί ἠεσθάνθη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐνόμιζον ὅτι κακὸν ὄνειρον μὲ ἠνόηλε καὶ ὅτι ἐξυπνῶν ἤθελον ἰδεῖ διαλυομένην τὴν ἀπεισίαν αὐτὴν καὶ ψευδῆ εἰκόνα. Ὁ Καρδιλιάκον, ὁ πατήρ τῆς Μαγδαληνῆς μου, εἶναι ἀθλιος φονεὺς;

Ἐξηνητημένος ἔπειτα ἐπὶ τῶν λιθίνων βαθμίδων οἰκίας τινος.

Τὸ πῶς τῆς πρωίας ἤρχισεν νὰ γίνεταί ἐπισπῆσθον, διεκρίνα τὸν πύλον τοῦ ἀξωματικίου μετὰ τοῦ λωφεῖου πλουσίας κεκοσμημένον, κειμένον ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, εὐθὺς ἡ αἰματηρὰ πρᾶξις τοῦ Καρδιλιάκου, συμβᾶσα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ, παρουσιάσθη ζωηρῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ ἐντρομος ἔφυγον ἐκεῖθεν.

Ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ καὶ σχεδὸν ἀναισθητος ἐκαθήμεν ἐν τῷ κεντρῷ δωματίῳ μου ὅτε αἰφνης ἠνοιζεν ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ρενὲ Καρδιλιάκον.

Θεὲ μου, ἀνέκραζα, τί θέλετε εἰδῶ;

Αὐτὸς οὐδεμίαν προσοχὴν δίδων εἰς τὴν ἀναφώνησίν μου, ἐρχεται πρὸς ἐμὲ μειδιῶν μετὰ πολλῆς εὐπροσηγορίας καὶ ἡσυχίας, ὅπερ αὐξάνει ἐτι μᾶλλον τὴν ἀποστροφήν μου.

Λαμβάνει παλαιὸν κατατεθραυσμένον καθίσμα ἀπέναντι ἐμοῦ καὶ κάθηται, ἐνθ' ἐγὼ ἤμην ἐντελῶς ἀνίκανος νὰ κινήθω ἀπὸ τὴν ψέθη ἐκείνην, ἐφ' ἧς εἶχον πέσει.

— Ὀλιβιὲ λέγει, ἐκεῖνος, Πῶς εἶσαι καὶ μένε; Λυποῦμαι διότι ἀσυλλογιστῶς εἰσαβῆθαι νὰ σὲ ἀποβάλω τῆς οἰκίας. Ἡ ἔλλειψις σου μοῦ εἶναι πολὺ ἐπαισθητὴ πρᾶγματι, τῶρα ἔχω ἐργασίαν τινὰ, ἣν δὲν δύναιμι νὰ τελεώσω ἀνεῦ τῆς συνδρομῆς σου. Τί λέγεις; Ἐπιστρέφεις πάλιν εἰς τὸ χρυσοχοεῖον; Πῶς ἰσιωπῆς; — Ναί! ὁμολογῶ, ὅτι σὲ προσέβαλα καὶ δὲν θέλω νὰ σοὶ ἀποκρύψω ὅτι ἐθύμωσα πολὺ ἐναντίον σου, διὰ τὸν ἐρωτᾶ σου πρὸς τὴν Μαγδαληνῆν. Ἄλλ' ἀφοῦ διὰ πολὺν καιρὸν ἐσκέψθην τὸ πρᾶγμα, εὐρον ὅτι, διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς σου ἠδύνασο νὰ γίνης κλλιςτος γαμβρός, ἐλθὲ λοιπὸν μετ' ἐμοῦ καὶ κατῶρθωαι νὰ ἐλεύσῃς τὴν Μαγδαληνῆν ὅπως γίνῃ σύζυγός σου.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Καρδιλιάκου διεπέρασαν τὴν καρδίαν μου, ἔτριπον ἐνάπιον τῆς καρδίας μου καὶ δυνάμειος νὰ προσφέρω μὴδὲ λέξιν. — Πῶς; διστᾶζεις; πάλιν ἐπανελάθει μετ' ὑφους ἐξεταστικῶν ἐνθ' οἱ σπινθηροβόλοι ὀφθαλμοί μου μὲ ἠτένιζον. Διστάζεις λοιπὸν; πθανόν σ' ἔμειρον νὰ μὴ δύναισι νὰ ἐλθῃς καὶ νὰ ἐχῃς ἄλλην ἀσχολίαν, ἰσως ἐπιθυμῆς νὰ λάβῃς τὴν ἐπισκεψίν τοῦ Διγροῦ εἰτε νὰ παρουσιάσθῃς ἐνάπιον τοῦ Ἀρκιζῶν καὶ τοῦ Λαριγγῆ! Πρόσεξε καλᾶ, παιδί μου, μήπως οἱ δυνεῖς, οὐς θέλεις νὰ ἐμβάλῃς εἰς τὸ σῶμα ἄλλου, ἔσχεσισωαι σὲ τὸν ἴδιον. Εἰς ταῦτας τὰς λέξεις τὸ ἐξημμένον πνεῦμά μου μοὶ ἐπέπευσε δυνάμειος καὶ ἀνερώνησα:

«Ἄς φοβηθοῦν τὰ ὀνόματα ταῦτα, ἅτινα ἀναφέρεται, ὅσοι ἔαμαν κακὰς πράξεις, δι' ἐμὲ εἶναι πάντῃ ἀδιάρροποι καὶ δὲν ἔγω οὕτε νὰ δῶσω οὕτε νὰ πάρω μὲ αὐτοῦς τοὺς ἀνθρώπους». — Ἰσα, ἰσα, ἀπήντησεν ὁ Καρδιλιάκον, εἶναι τιμὴ δι' ἐσὲ, Ὀλιβιὲ, νὰ ἐργάζεσαι μετ' ἐμοῦ ὅστις εἶμαι ὁ μεγαλύτερος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς τιμώμενος πανταχοῦ, καὶ ἔνεκα τῆς τιμιότητός μου χαίρων τοσαύτην ὑπόληψιν. Πᾶσα κατηγορίαι ἐπιπίπτει βαρέως ἐπὶ τοῦ συκοφάντου. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν Μαγδαληνῆν σοὶ λέγω ὅτι τὴν χρεωστῆς εἰς τὴν ἐπιεικειάν μου, σὲ ἀγαπᾷ τόνον θερμῶς ὅσον δὲν ἠδυνάμην ποτὲ νὰ πιστεύσω. Ἄμα ἀνεχώρησες ἔπεσεν εἰς τοὺς πεδῶν μου καὶ ὁμολόγησε μετ' ἀπειρῶν δακρύων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀνεῦ σου. Ἐνόμιζον κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτο ἀπλὴ ἰδέα αὐτῆς, ὡς συμβαίνει πάντοτε νὰ νομίζουσι ὅτι θὰ ἀποθάνωσιν ὅλοι ὅσοι ἀγαπῶσιν. Ἄλλὰ πρᾶγματι ἡ Μαγδαληνὴ μου ἠδυνάτησε καὶ ἠεσθάνετο, ἐπειδὴ δὲ ἤθελον νὰ τὴν μεταπέισω, ἀδιακόπως ἐκράζε τὸ ὄνομά σου. Τί ἠδυνάμην λοιπὸν νὰ κάμω; δὲν ἤθελεν εἰσθαι σκληρὸν νὰ τὴν ἀρῆσω εἰς τὴν ἀπελπισίαν ταύτην; Χθές τὸ ἑσπέρας τῆ εἶπον ὅτι ἐνδίδω καὶ θέλω ἔλθῃ νὰ σὲ εὐρω καὶ φαντάσσο ὅτι ἐν μὲ νυκτὶ ἀνέλαθεν ὡς ῥόδον, καὶ τῶρα πλήρης ἀγάπης σὲ ἀναμένει.

Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν γνωρίζω πῶς ἔγινε καὶ πῶς εὐρέθην αἰφνης ἐν τῇ

οἰκίᾳ τοῦ Καρδιλιάκου, καὶ ἤκουσα τὴν Μαγδαληνὴν νὰ φωνάζῃ ἰσχυρῶς.

Ὀλιβιὲ, ἀγκυπῆται μοι Ὀλιβιὲ καὶ σύζυγε, πῶς μὲ ἐνταχάλισθη, μὲ ἠσπᾶσθη, καὶ ἐγὼ ἐν πλῆρει ἐνθουσιασμῷ ὤρισθην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς Ἁγίους ὅτι ποτέ, ποτέ, δὲν ἤθελον τὴν ἐγκαταλείψῃ.

Λίαν συγκεκινημένος ἐκ τῆς ἀνεμνήσεως τῆς κρισίμου αὐτῆς στιγμῆς ὁ Ὀλιβιὲ εἰσαμᾶτησε καὶ ἡ Σκουδερὴ ἐντρομος ἐκ τοῦ κακουργήματος ἀνθρώπου ὃν μὲγρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἐθειρῶσε τὴν προσωποποιημένην ἀρετὴν καὶ τιμιότητα.

— Τρομερὸν! ἐνέκραζεν. Ὁ Ρενὲ Καρδιλιάκον ἀνήκει εἰς τὴν συμμορίαν τῶν ἀθλιῶν ἐκείνων δολοφόνων, οἵτινες ἔδσαν εἰς τὴν πόλιν μας ὕψιν σπηλαιῶν ληστῶν!

— Τί λέγεται. Δεσποινίς, ἀπήντησεν ὁ Ὀλιβιὲ ὁμιλεῖτε περὶ συμμορίας; Ποτέ δὲν ὑπῆρξε τοιαυτή. Ὁ Καρδιλιάκον μόνος μετὰ τῆς ἐπιράτου δραστηριότητος του ἀνεζήτει καθ' ὅλην τὴν πόλιν τὸ θῦμα του καὶ τὸ εὕρισκεν καὶ ἀποδίεις αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀσφάλεια μὲ ἧς διεζήγαγε πάντοτε τὰς πράξεις του καὶ ἡ ἀνεπὲρβλητος δυσκολία νὰ εὐρεθῆσι τὰ ἔγνα τοῦ φονεῦς. Ἄλλ' ἀφήσατέ με νὰ ἐξακολουθῶ καθότι ἡ συνέγεια θέλει σᾶς ἐξηγήσει τὸ μυστήριον τοῦ ἀθλιεστεροῦ καὶ συνάμα τοῦ δυστυχεστεροῦ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκαστος δύναιται νὰ συμπανῇ τὴν θέσιν μου πλησίον τοῦ διδασκάλου ἀλλὰ τὸ διάθημα ἐγένετο καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ὀπισθοχωρήσω πλέον, ἐνίστε ἐφανταζόμην ὅτι ἤμην συνέτακτος τοῦ φονεῦς Καρδιλιάκον καὶ μόνον ἐνεκα τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Μαγδαληνῆν ἐλησμένοισιν τὴν ἐσωτερικὴν θλίψιν μου ἧτις μὲ κατισπάραττε καὶ μόνον ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτῆς ἠδυνάμην νὰ ἐξαλείψω τὰ ἔγνα τῆς ἀνεκφράστου ταύτης λύπης.

Ὅτε ἐργαζόμενος εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ γέροντος δὲν ἠδυνάμην νὰ ἰδῶ κἄν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, οὐδὲ λέξιν νὰ τῷ εἶπω, τοιαυτὴ ἀποστροφή μὲ κατέειχεν, ὅταν ἐπιλησίαζον τὸν τρομερὸν αὐτὸν ἀνθρώπον, ἔχοντα κατὰ τὰ φαινόμενα ὄλας τὰς ἀρετὰς τοῦ καλοῦ καὶ φιλοστοργίου πατρὸς, ὡς καὶ τιμιὸν πολίτην, ἐνθ' ἔβαθε νύξ ἐκάλυπτε τὰ κακουργήματά του.

Ἡ Μαγδαληνὴ, τὸ εὐσεβὲς ἐκεῖνο καὶ ἀγγελόμορφον τέκνον, εἶχε λατρίαν δι' αὐτόν! Καὶ ἡ καρδία μου ἐπαλλεν ἀναλογιζομένου ὅτι ἐάν ποτε, ἡ ἐκδικησις ἤθελεν ἀποκαλύψῃ τὸν κακούργον αὐτόν, ὅστις διὰ πάσης σατανικῆς πονηρίας ἠπάτα αὐτὴν, ἤθελε βεβαίως αἰσθανθῇ τὴν μεγαλύτεραν ἀπελπισίαν. Τοῦτο μὲ ἐκαμε πολλὰκις νὰ σωπῆσω καὶ μὲ ἠνάγκασε νὰ μὴ θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἐγκληματικῶ. Μολονότι ἀρκετὰ ἐνόησα ἐκ τῶν λόγων τῆς περιπορίας, ἐν τούτοις τὰ ἐγκλήματα τοῦ Καρδιλιάκου, ἡ ἀφορμὴ, ὁ τρόπος τοῦ νὰ τὸ ἐκτελῇ ἦσαν δι' ἐμὲ πάντοτε αἰνίγμα ἀλλὰ οὐχὶ καὶ διὰ πολὺν καιρὸν. Τὸ πᾶν ἐξηγήθη ἡμέραν τινὰ ὅτε ὁ Καρδιλιάκον, ὅστις συνήθως εὐθιμος καὶ ἀστεειώμενος ἦ καὶ γελῶν ἐργάζετο, ὅπερ ἤξανε τὴν ἀποστροφήν μου, ἐκάθητο σοβαρῶς καὶ σκεπτικῶς.

Αἰφνης ἐρρίψε τὸ κόσμημα, ὅπερ ἐκράτει καὶ οἱ πολῦτιμοι λίθοι καὶ μαργαρίται ἐκυλίσθησαν ἐκ τῶν πατώμα. Αὐτὸς δὲ ἱστάμενος εἰς νευρικὴν κατάστασιν μοὶ εἶπεν:

— Ὀλιβιὲ, ἀδύνατον νὰ μείνωμεν ἐπὶ πλέον

οὕτω, ἡ σχέσις αὐτὴ μεταξύ σου καὶ ἐμοῦ εἶναι ἀνυπόφορος, ἐκείνο ὅπερ διέφυγε τὴν λεπτὴν πονηρίαν τοῦ Διγροῦ καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ τυχαίως ἀνεκαλύψης σὺ, μόνος μὲ εἶδες εἰς τὴν νυκτερινὴν ἐργασίαν, εἰς ἣν μὲ ὄθει ὁ κακὸς δίκιμων καὶ οὐδεμία ἀντίστασις εἶναι δυνατὴ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ὁ ἰδικός σου καλὸς δαίμων σὲ ὄθησε νὰ μὲ παρακολουθήσῃ, καλυπτόμενος δι' ἀδιατῶτον πέπλον, καὶ δίδων εἰς τὸν βηματισμόν σου τοιαύτην ἐλαφρότητα, ὅστε ἀθορύβως νὰ περιπατῇς ὡς τὸ ἐλάχιστον ζώφιον καὶ νὰ μὴ σὲ ἀκούσω ἐγὼ, ὅστις ἐν τῷ μεγάλτηφ σκοτεινῇ τῆς νυκτὸς ὡς ἡ τίγρις, δύναιμι νὰ διακρίνω, καὶ ὅστις τὸν ἐλάχιστον κρότον ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀκόμη καὶ τὸν ἐλαφρὸν βόμβον μίας ἀντιλαμβάνομαι. Λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω καὶ λέγω, ὅτι ὁ κακὸς σου δαίμων σὲ ἔφερε πρὸς ἐμὲ. Εἶναι ἀρχὰ πλέον νὰ σκεπθῆς περὶ προδοσίας διὸ καὶ δύναισι ν' ἀκούσῃς τὰ πάντα.

— Ποτέ δὲν θέλω γίνῃ σύντροφός σου, κακούργε ὑποκριτᾶ, ἠθέλησα ν' ἀναφώνησω, ἀλλ' ἐπιπερῶσι τις φρικτὸς φόβος καταλάβων εἰς τοὺς λόγους τοῦ Καρδιλιάκου μὲ ἔπραξε τὸν ἐλαφρῶτα καὶ μολις ἠδυνάμην νὰ ἀφήσω ἀσυνάρτητον φωνὴν. Αὐτὸς τότε καθῆσας καὶ πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, ἐσοργῆσεν τὸν ἰδρωτὰ ἀπὸ τοῦ προσώπου του, ἐφαίνετο δὲ τρομερὰ κατεβιβημένος ἐκ τῆς ἀκαμνήσεως τοῦ παρελθόντος, ἐπὶ τέλους εἶπε:

— Ἄνδρες μεγάλης πείρας λέγουσι πολλὰ περὶ τῶν περιέργων ἐκτυπώσεων τῶν εἰς εὐλογημένας περιστάσεις, εὕρισκομένων γυναικῶν, καθὼς καὶ περὶ τῆς ἀκατανοήτου ἐπαίφθοις, ἣν πολλὰκις αἰ ἐντυπώσεις αὐτῆς ἐξασκῶσιν ἐπὶ τοῦ γεννηθησομένου τέκνου.

Περὶ τῆς μητρὸς μου διηγῆθησαν περιεργατῆτην ἱστορίαν, Πρὶν ἡ γεννηθῶν παρευρεῖται αὐτῇ τῆς αὐλῆς διδομένην ἐντὸς τοῦ Τριανοῦ. Τὸ ὄμμα τῆς ἐκείνης ἐπὶ τινος πλουσίας ἐνδομασίας Ἰσπανοῦ καὶ ἰδίας ἐπὶ χρυσοῦ ἀλύσσου, ἦν ἐφόρει εἰς τὸν λαίμον. Τὸ θέαμα τοῦτο τόσον πολὺ τὴν ἐξέπληξε ὅστε δὲν ἠδύνατο νὰ στρέψῃ ἀλλάχου τὸ βλέμμα τῆς οἱ σπινθηροδοῦντες λίθοι καὶ ἡ λάμψις τοῦ χρυσοῦ τῇ ἐφάνησαν οὐράνιον τι. Ὁ Κύριος αὐτός, παρατηρήσας τὸ φλογερὸν βλέμμα τῆς μητρὸς, μου, ἐπιλησίασε πρὸς τὸ μέρος, ἐνθα ἱστατο καὶ τότε αὐτὴ μετ' ἀρπακτικῆς ἐπιθυμίας ἐβλε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ὠραιᾶς ἀλύσσου, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὀλισθαίνει αὐτὸς, συμπαρασύρει καὶ τὴν μητέρα μου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, εἶτε ἀπόκληκτος, εἶτε ἐξ ἄλλης αἰτίας πεσὼν δὲν γνωρίζω. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀπέθανεν, ἐν τῇ ἀγωνίᾳ δὲ τοῦ θανάτου ἐκράτει προσηλωμένους τοὺς βεβημισμένους ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς μητρὸς μου ἧτις ἐκεῖνο χμαῖι πλησίον αὐτοῦ. Πλήθος εὐθὺς συνέδραμε ὅπως τὴν σώσωσι καὶ ἐγείρωσι αὐτὴν, ἀλλὰ ὁ τρόμος τὴν ἐρρίψε. ἐπικινδύνως ἀσθενῆ καὶ οἱ ἱατροὶ ἐνόμιζον ὅτι δὲν ὑπῆρχε σωτηρία δι' ἐμὲ.

Ὡς ἐκ δαύματος διασωθῆσα ἠλεθροῦθη, ὁ φόβος ὁμως τῆς τρομερῆς ἐκείνης στιγμῆς, ὡς φαίνεται, ἔσχε ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντός μου καὶ ὁ κακὸς μου δαίμων ἐκτῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠναψεν εἰς τὴν καρδίαν μου πάθος φρικτὸν καὶ κακοποιόν. Ἡδὴ ἐν τῇ παιδικῇ μου ἡλικίᾳ ἦ θέα πολυτίμων λίθων ἡ καὶ χρυσοῦ κοσμημάτων μὲ ἔφερον ἄνω κάτω. Ὁλοι ἐνόμιζον ὅτι τοῦτο ἦτο ἀπλὴ καὶ συνήθης

παιδικὴ κλίσις, ἀργότροπος ὁμως ὅτε ἐμεγάλωσα, ἤρχισα νὰ κλέπτω χρυσοῦν καὶ πολυτίμα, ὁσάκις ἠδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο. Ἡτο δὲ περιέργων πῶς κατῶρθον, ὡς ὁ μᾶλλον γεγυμνασμένος χρυσοχοῦς, νὰ διακρίνω δι' ἐνστικτοῦ τὸν ψευδῆ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς χρυσοῦ, ὅστις μόνος μὲ εἶλαμε, τὸν δὲ ἄλλον καθὼς καὶ τὰ ἀπλῶς ἐπίγρυσα κοσμηματα ἄφρον ἀνέπαρα.

Αἱ μεγάληται τοῦ πατρὸς μου τιμωρίαι δὲν ἔσχυον ἐνα κατενύνασαι τὸν ἐμφρον αὐτὸν πόθον μου καὶ ὅπως εὕρισκα πάντοτε χρυσοῦν καὶ λίθους ἀπεράσιαν νὰ γίνω χρυσοχοῦς. Μετὰ πάθος ἐργάσθη, καὶ δὲν ἤργησα ν' ἀναφανῶ πρώτος ἐν τῇ τέχνῃ. Τότε ἤρχισα περιόδους τις ἄλλη, ἐν ἧ ὁ ἐμφρον αὐτὸς πόθος, ὁ τοσοῦτον καιρὸν πιεζόμενος, ἀνεφάνη ὀρηκτικῶς καὶ νύξισε ταχέως κατὰ τινὸς πᾶν τὸν πέριξ αὐτοῦ. Ἄμα ἐτελείωσα καὶ παρεδίδον ἐργασίαν τινὰ εὐθὺς ἐπιπαιπτον εἰς μίαν ἀνησυχίαν καὶ ἀπελπισίαν ἧτις μὲ ἀφήρει τὸν ὕπνον, τὴν ὑγίειαν καὶ πᾶσαν εὐχαρίστησιν πρὸς τὸ ζῆν. Ἄδιακόπως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμέραν καὶ νύκτα ἱστατο ὡς φάσμα ἐμπροσθεν μου, φέρων τὰ κόσμηματά μου, ὁ ἀνθρώπος,

Ἡ Κνρία Ρουμανίε.

Ἡ ἀνεργία τοῦ Τεόσου

έξωθεν μόνον λείου, και λευκού, εν φ' υπάρχει αγαλμάτων ξύλινον, όπερ όμως εκλαμβάνεται ως λίθινον, και αυτό τό ίδιον στρέφεται όμοι μετώ του τεμαχίου του τοίχου. Το μυχάνημα τουτο διήγειρε εν έμοι τρομερούς διαλογισμούς, ως αν είχε κατασκευασθή ίνα υποδομηθή τους σκοπούς μου, οτινις έως τότε έμεινον κρυφοί.

Τότε ακριβώς είχαν τελειώσει λαμπρόν κόσμημα κατά παραγγελίαν αυλικού τινός πλουσιου, όπερ διεθετεν διά τινα κυρίαν. Το βασανιστήριον του θανάτου με παρηκολούθει, τό φάσμα εύρισκετο πάντοτε πλησίον μου, και ό σατανάς ψυθυρίζων μοι εις τά ώτα με παρεκίνει εις τό κακούργημα. Έπέστρεψα εις την οικίαν μου, άλλ' έλεινός, ιδρώς άφθονος έβρεεν εκ του μετώπου μου, είχαν τό αίμα εις την κεφαλήν, ήθέλησα να κοιμηθώ, άλλ' έστάθη άδύνατον, εν τή φαντασί μου έβλεπον τον άνθρωπον μετά του κοσμηματός μου βραδίοντα προς χροείτριαν.

Δεν κρατούμαι πλέον, λυσσών, μανιάδας αναπηδών, ρίπτω την μανθύν επί των ώμων μου καταβαίνω εκ της κρυφής κλίμακος και εύρισκομαι επί της οδού Νικαίας. Ίδου τον βλεπώ, έρχεται, πίπτω επ' αυτού. Κραζει, πλην ήγώ, κρατών αυτόν ισχυρώς όπισθεν, βυθίζω την μάχαιραν εις την καρδίαν του και άρπάζω τό κόσμημα. Τουτο πράξας ήσθάνθη μίαν εύχαρίστησιν, μίαν ήδονην άγνωστον εις εις έμέ, τό φάσμα έσφραγίσθη και ή φωνή του σατανά έσιώπησε.

Έγνώριζον τότε τί άπήτη από έμέ ό κακός μου δαίμων, έδει να υποκύψω, ή να χαθώ.

Τώρα, Όλιβί, γνωρίζεις καλώς τά δεινά μου και τά διαβήματά μου. Μή νομίσης ότι υποκύψας εις την δύναμιν ταύτην, άπάλεσα πέν αιώνημα οίκτου και φιλανθρωπίας, άτινα εύρισκονται σχεδόν πάντοτε εν τή φύσει των θνητών.

Δεν άγνοείς μετά πόσης δυσκολίας πειθόμαι να παραδίδω τά κοσμήματα, διό και πολλάκις άρνόυμαι να έργασθώ δι' εκείνους, ών τον θάνατον δεν θέλω. Καθώς και ίνα άποφύγω τό αμοιόθρον φάσμα πολλάκις καταφεύγω εις γρόνθον ισχυρόν καθ' ήν στιγμην μοι ζητεί ό έντολεύς την έργασίαν και ούτω, ρίπτων επί του έδάφους τον κάτοχον του θησαυρού μου κατορθώνω να μοι τό επιστρέψη και ήσυχίζω.

(Έπεται συνέχεια)

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΑΣΣΟΥ

(Εικόνη Λουδοβίκου Πασσίνη)

Ό την παρετεθειμένην έκφραστικωτάτην εικόνα γράφας, Λουδοβίκος Πασσίνης, είναι. Ίταλός την καταγωγήν γεννηθείς εν Βιέννη τή 1832. Ό πατήρ αυτού ήτο ζωγράφος και χαράκτης εκ των δοκιμωτέρων, και παρ' αυτού ό υιός έλαθε τά πρώτα μαθήματα. Είχε την έξιν ό γέρον Πασσίνης να κάμνη συχνάς έκδρομάς εις τά ώραια περίχωρα της αυστριακής πρωτεύουσας, και να φέρη μεθ' έαυτού λευκωμα, εν φ' έσχεδιάζε τάς διαφόρους τοποθεσίας. Είς τάς έκδρομάς δέ ταύτας συνωδευετο υπό του υιού του, οστις υπό του πατρός του ένεπνέετο κη ώδηγείτο. Άλλά τό στά-

διον του ζωγράφου δεν έφάνετο εις τον πατέρα στάδιον άρκούντως βιοποριστικόν διό τον υιόν του, όν ενθέρμως ήγάπα διό και τον έπεισε να επιδοθή εις την άρχιτεκτονικήν, ήτις ύπέσχετο μεγάλας απολαβάς εις τους νέους, καθότι προητοιμάζοντο ήδη τά μεγάλα σχέδια του καθωραισμού της Βιέννης. Μετά δυσκολίας και δυσθυμίας ό Λουδοβίκος Πασσίνης ανέλαβεν άντί του γρωστήρος τον διαβήτην και τον χάρακα' είχε κλίση προς την ζωγραφικήν, προς την απεικόνισιν της φύσεως, προς τον άνοικτόν και έλευθερον χέρα' ήτο εκ γενετής ζωγράφος και αι γραμμαί των άρχιτεκτονικών σχεδίων τή ήσαν άφορητοι.

Εν τώ μεταξύ έπλήθη τό παραχώδης έτος 1848 καθ' ό αι ώραιαι τέχναι ήναγιάσθησαν να σιγώσωιν άπέναντι της κλαγγής των όπλων και του σάλου της επανάστασίας. Ό γέρον Πασσίνης μη εύρισκων έπαρκή έργασίαν εν Βιέννη, απέφασε να μεταθί μετ' της οικογενείας του εις Τεργέστην, τό μεν όπως ήναι πλησιέστερος εις την πατρίδα του, την Ίταλίαν, τό δέ όπως εφ' αντεώτερον εκεί βίον.

Ένωείται ότι διά της μεταβολής ταύτης ή άρχιτεκτονική έγκατελείφθη, και ό Λουδοβίκος επεδόθη πάλιν μετ' ζήλου εις την ζωγραφικήν, μελετών την φύσιν και σπουδάζων τά ποικίλα αυτής μυστικά. Πλην τί ήδύνατο να παράσχη ή πόλις της Τεργέστης εις ένα ζωγράρον; Πόλις έμπορική, πόλις πεζή, ένθα ό καλλιτέχνης δεν εύρισκεν ύποστήριξιν και ένθέρμους. Πόλις με όρίζοντα περιωρισμένον, περιβαλλομένη υπό ύψηλών και πετρωδών όρέων και ύψομάτων, προς ά άνα πέν βλέμμα προσέκρουεν ό οφθαλμός του τεχνίτου.

Πλησίον της Τεργέστης κείται ή Βενετία. Την Βενετιαν έπόθει να έπισκεφθί ό νεαρός καλλιτέχνης' εκεί επήθευε να ζήση εν μέσω των άρχαίων μνημείων του παρελθόντος, εν μέσω λαού άμερίμνου και ποιητικού, εν μέσω των διαφόρων άναμνησικών ιστορίας ένδοξου. Παρά την θέλησιν του πατρός του μετέθη εις Βενετίαν, και εις την άπόφασιν του ταύτην όφείλομεν τάς θαυμασίας εικόνας, άς παρήγαγεν. Ούτως ειπείν ή Βενετία κατέστησε τον Λουδοβίκου Πασσίνην ζωγράρον.

Εύρισκετο κατ' έκείνην την εποχην εν Βενετία έτερος ζωγράφος, ό διαπρεπής Βέρνερ, οστις άμα ιδών τά έργα του Πασσίνη και έννοήσας την Ικανότητά του προσέλαβεν αυτόν συνεργάτην. Άνετως ήδη ό Πασσίνης ήδύνατο να μελετήση τά ήθη και έθιμα των Βενετών, εν ήσυχία να απεικονίζη διαφόρους σκηνάς εκ του καθημερινού βίου του περιέργου και άφελούς εκίνου λαού. Και τάς μελέτας ταύτας και τάς παρατηρήσεις του έχρησιμοποίησε προς παραγωγήν των λαμπρών ύδατογραφιών, αιτινες έστερέωσαν την φήμην αυτού.

Έν έτει 1855 ό Λουδοβίκος Πασσίνης μετέθη εις Ρώμην, ένθα εύρεν άφθονο πάλιν τροφήν διά τάς προσφιλείς αυτού μελέτας. Έν Ρώμη και τιμάς έλαβε και πλούτη. Άλλ' εν άρχή και εκεί άρκετάς είχε τάς άπογοητεύσεις, διότι εν γενεί ό βίος του καλλιτέχνου έχει εν άρχή πλειότερα τά νέφη ή τάς άκτίνας του ήλιου, πλειότερας τάς δυσκολίας ή τάς επιτυχίας. Έν μικρόν παραδείγμα περι τούτου. Ήμεραν τινά εν

Ρώμη, μικρόν μετ' την έκείσε μεταβάσιν του, ειδεν εισερχόμενον εις τό εργοστάσιόν του γέροντα Άμερικανόν, οστις παρατηρήσας τά επί των τοίχων κρεμάμενα έργα του, τον ήρώτησεν άποτόμως: Έλαιογραφίας ή ύδατογραφίας; — Ύδατογραφίας, απήντησεν ό ζωγράφος — Χαιρείτε! ειπέ ό Άμερικανός και άπλήθεν.

Έν έτει 1863 έγνώρισθη εν Ρώμη με την οικογένειαν πλουσίου τινός τραπέζιτου εκ Βερολίνου, ού την θυγατέρα έννομεύθη. Μεταβάς εις Βερολίνον προς έπισκεψιν των νέων συγγενών του, έσχετίσθη μετ' του διασήμου Λίστ, του βασιλέως τούτου των κλειδοκρηβαλιστών, οστις έγέμετο εις των πιστοτέρων φίλων του. Άλλ' ό βίος εν τή βορείω και όμιχλώδει Γερμανία δεν ήδύνατο να εύχαριστήση τον Ίταλόν ζωγράρον, οστις ήθελε κλίμα γελδον και ουρανν ενδιον. Ούτω μετ' όλίγον μετέθη πάλιν εις Βενετίαν, όπου οριστικώς άπεκατέστη, και όπου εξετέλεισε τά καλλιτέρα του έργα, εν οις είναι και ή παρετεθειμένη εικών, ή παριστάσασ μίαν σκηνήν εκ του βενετικού βίου, α Τήν άνάγκωσιν του Τάσσου». Η εικών αυτή έγράφη τή 1871. Ηδη πρό εισσεκτείας ό Πασσίνης εύρισκόμενος ήμεραν τινά μετ' του συκιδέλου του Βέρνερ και μετ' άλλων καλλιτεχνών γυναικίς ώραιότερα αυτής, ίσως δέ και εύφύστεραι' ουδέμια όμως είχε τό δώρον του μαγεύειν, ως αυτή. Και ως άληθής μάγισσα διαμένει άθάνατος εν τή ιστορία. Το έξοχον τουτο προτέμψα, τό όποιον όλίγιος μόνον δέδοται εν τή κόσμω, τούτω κατέστησεν αυτόν τό κέντρον συναναστροφής εκ των εκλεκτοτέρων, και αι αΐθουσαι αυτής υπήρξαν επί πολυ τό έντευκτήριον των εύφιστέρων προσώπων της εποχής της. Ουδέεις δύναται να σέ λησμονήση, έλεγεν εις των θαυμαστών της, διότι ού μόνον άγαθή, εύγενής και επεικής είσαι, άλλα διότι διά του κάλλους και της περιποιήσεως προς πάντας έκκύεις και μαγεύεις». Χωρίς να ήναι έξοχως πεπαιθυμένη, ήτο άρκούντως άνεπτυγμένη όπως περί πάντων προς πάντας να συνεννοήται και πολλάκις πολυτίμως να παρέχη συμβουλίας.

Και όμως ή γυνή αυτή, ήτις είχαν εν άρχή όλκ τά προσόντα της εύδαιμονίας, δεν ήτο εύτυχής εν τή γάμφ της. Έν νεαρωτάτη ηλικία υπανδρεύθη τον κύριον Ρεκαμιέ, ένα εκ των άνδρών εκείνων, οτινις ήσαν οι τακτικοί της οικίας της θαμώνες. Το συνοικείσιόν της δεν ήτο συνοικείσιον έρωτος, δεν ήτο συνοικείσιον ιδανικόν, ουδέ συνεσφίγγθη ό δεσμός ούτος διά της γενήσεως τέκνου. Η άτεκνία της ήτο τό μεγαλείτερον δυστύχημα της σπανίας ταύτης γυναικός. Αίσθανομένη την άνάγκην της μητρικής στοργής προσέλαβε παρ' έαυτή μίαν μικράν άνεψίαν του συζυγου της, ήτις έγέμετο βραδυτερον ή μόνη παρηγορία της προεβηλικίας ηλικίας της, ή στενωτέρα φίλη της και ό καλλίτερος βιογράφος της. α Ό βίος της Κυρίας Ρεκαμιέ», συγγραφείς υπό της άνεψιάς της ταύτης είναι άπ' άρχής μέχρι τέλους πανηγυρικός, και οιωνει άποθώσιως αυτής.

Η ΚΥΡΙΑ ΡΕΚΑΜΙΕ

μετ' εικόνας.

« Ένεφανίσθη εν τή κόσμω ως άγγελος παρηγορίας» λέγει περί της εύφιστάτης ταύτης γυναικός σύγρονός τις συγγραφέως. Και άληθώς τοιαύτη υπήρξεν ή έκτακτος αύτη γυνή, ής τό όνομα διαμένει άθάνατον. Η καλλονή αυτής είχε τι τό άγγελομορφον' τό δέρμα της ήτο λευκότερον, ή κόμη της ξανθή και οι οφθαλμοί αυτής ζωηροί, ως απεικονίζονται οι οφθαλμοί των τέ-

κνων του ήλιου. Η χάρις των κινεσιών της ήτο θαυμασία, και μόνον ή θέα της άπέπνευ ποίησιν και εκείνων αυτήν ως έξοριστόν τινα άλλου, εύδαιμονιστέρου κόσμου.

Ηγάπα να ένδύηται λευκά από του πλατείος πίκου της μέχρι των μεταξωτών πεδιών της, και ούτως ένδεδυμένη έφάνετο ως λευκός κρίνος φωτιζόμενος υπό των ακτίνων του ήλιου. Η ένδυμασία αυτής ήτο πάντοτε πολυτελειωτάτη, διότι κόρη πλουσιωτάτης οικογενείας είχαν όλα τα προς τουτο μέσα πρόχειρα. Τα πολύτιμα κοσμήματά της, αι άμαξαι και οι ίπποι οτινις μετέφερον αυτήν διά των οδών των Ήρσιών' τό εν τή πρωτευούση μαζάρον της, ένθιν συνήρχοντο οι έπισημότεροι των χρόνων της άνδρες' αι ώραιαι έξοχικαι επάυλεις της, όπου διήρχετο τους θερινούς μήνας εν μέσω φίλων και συγγενών' οι πολλοί υπήρξαν, οτινις ίσαντο πρόθυμοι να την υπηρετήσωιν και έξόχως τήν έσειθον και την ήγάπων — ταύτα πάντα καθίσταν τον βίον αυτής ήσυχον και εύτυχή, καθ' όσον μάχιστα ουδέμια ποτέ είχαν άφομήν να στενοχωρηται ή να θλιβήται υπό φροντίδων. Η Κυρία Ρεκαμιέ ήτο ως προς την χάριν μοναδική' υπήρξαν βιβδαίως γυναικίς ώραιότερα αυτής, ίσως δέ και εύφύστεραι' ουδέμια όμως είχε τό δώρον του μαγεύειν, ως αυτή. Και ως άληθής μάγισσα διαμένει άθάνατος εν τή ιστορία. Το έξοχον τουτο προτέμψα, τό όποιον όλίγιος μόνον δέδοται εν τή κόσμω, τούτω κατέστησεν αυτόν τό κέντρον συναναστροφής εκ των εκλεκτοτέρων, και αι αΐθουσαι αυτής υπήρξαν επί πολυ τό έντευκτήριον των εύφιστέρων προσώπων της εποχής της. Ουδέεις δύναται να σέ λησμονήση, έλεγεν εις των θαυμαστών της, διότι ού μόνον άγαθή, εύγενής και επεικής είσαι, άλλα διότι διά του κάλλους και της περιποιήσεως προς πάντας έκκύεις και μαγεύεις». Χωρίς να ήναι έξοχως πεπαιθυμένη, ήτο άρκούντως άνεπτυγμένη όπως περί πάντων προς πάντας να συνεννοήται και πολλάκις πολυτίμως να παρέχη συμβουλίας.

Και όμως ή γυνή αυτή, ήτις είχαν εν άρχή όλκ τά προσόντα της εύδαιμονίας, δεν ήτο εύτυχής εν τή γάμφ της. Έν νεαρωτάτη ηλικία υπανδρεύθη τον κύριον Ρεκαμιέ, ένα εκ των άνδρών εκείνων, οτινις ήσαν οι τακτικοί της οικίας της θαμώνες. Το συνοικείσιόν της δεν ήτο συνοικείσιον έρωτος, δεν ήτο συνοικείσιον ιδανικόν, ουδέ συνεσφίγγθη ό δεσμός ούτος διά της γενήσεως τέκνου. Η άτεκνία της ήτο τό μεγαλείτερον δυστύχημα της σπανίας ταύτης γυναικός. Αίσθανομένη την άνάγκην της μητρικής στοργής προσέλαβε παρ' έαυτή μίαν μικράν άνεψίαν του συζυγου της, ήτις έγέμετο βραδυτερον ή μόνη παρηγορία της προεβηλικίας ηλικίας της, ή στενωτέρα φίλη της και ό καλλίτερος βιογράφος της. α Ό βίος της Κυρίας Ρεκαμιέ», συγγραφείς υπό της άνεψιάς της ταύτης είναι άπ' άρχής μέχρι τέλους πανηγυρικός, και οιωνει άποθώσιως αυτής.

Τά πολιτικά συμβάντα των χρόνων της έστρεψαν την προσοχήν της έξόχου δεσποίνης προς την πολιτικήν, εν ή διετήρησε πάντοτε άνεξαρτησίαν και άμεροληπίαν άκραν. Δεν ήτο τουτο άδιχαρορία, ως ήθέλησάν τινες να δυσχυρισθώσι' διότι έσκέπτετο και ήσθάνετο βαθέως, είσειθε όμως τάς γνώμας και εκείνων, οτινις ήσαν οι

όπαδοί άλλης μερίδος. Έν τή οικία της συνήρχοντο πολλάκις και φίλοι διαφωνούντες προς αυτήν εν τοις πολιτικοίς ζητήμασι, και ή αΐθουσα της, όπου τό έπέρας παρεκλήθητο όλων των πολιτικών άπογοήσιων οι άνδρες, ήτο διά τον λόγον τουτον ή μόνη πολιτική αΐθουσα μετ' την γαλλικήν επανάστασιν. Όταν ή Κυρία Στάελ έξωρίσθη εκ Γαλλίας υπό του μεγάλου άνδρός (του Ναπολέοντος), οστις διηθύνε τάς τύχας αυτής, ή Κυρία Ρεκαμιέ δεν άπεπάθη να έπισκεφθί αυτήν' διό και διήγειρε την όργην των τότε ισχυρών και ύπέστη της έξορίας την τιμαρίαν. Η Κυρία Στάελ δικαίως εκήρυξεν αυτήν άγγελον.

Έκ των άνδρών, οτινις ήσαν οι κριωότεροι αυτής ήσασσασαι και οτινις άνεγνώριζον τά έξοχα αυτής προτερήματα, άναφέρονεν ένταύθα τινάς' τον Κζμιλίον Jourdan, όν ό S. Beuve καλεί « τον άτρόμητον πατριώτην», και οστις έμεινε πιστός εις τάς δημοκρατίας του άρχας καθ' ήν εποχήν ή Γαλλία όλη ένκυπτε ένώπιον του Ναπολέοντος' τον Ματθαίον Μομμωρανού, τον φιλοσοφον και άκρασφί άνδρα' τον Bal-lanche, ποιητήν. έν ή Κυρία Ρεκαμιέ εν άπογνώσει εύρισκόμενον παρηγόρησε' τον Ampère, εικασιατή νεανίαν, οστις ήσθάνετο άληθή λατρείαν προς την έξηκουσούτιδα ήδη γυναικα.

Άλλ' ό ειλικρινέστερος των φίλων της ήτο άναμνηστικώτης ό πολυς Στατωβριάνδος, ού τό όνομα είναι άναποσπάστως συνδεδεμένον προς τό όνομα της Κυρίας Ρεκαμιέ. Ό μέγας ποιητής έγνώρισε την Κυρίαν Ρεκαμιέ, όταν αύτη ήτο ήδη τεσσαρακοντοετής, και όμως έρωσ διακαής διεφίλιζε την καρδίαν του. Έάν ήσαν άμφοτεροι έλεύθεροι, βιβδαίως θα ίγινοστο σύζυγοι' άλλ' ούτω περιερίσθη τό φλογερόν τουτο αίσθημα εις την γενειή της φιλίας όνομασίαν. Τοσουτον άδολος ήτο ή φιλία αύτη ώστε ή σύζυγος του Στατωβριάνδου ού μόνον δεν εκήλευε την εύφυά αυτής άντιζήλον, άλλα μάχιστα ήναγαστείτο ότι εύρήθη άνθρωπος εν τή κόσμω να άπατηλή και να διασκεδάζη τον πολλάκις άνοικονόμητον συζυγον της. Η φιλία αύτη των δύο εύγενών τουτων ψυχών πληροί μίαν των ώραιότερων σελιδών της ιστορίας των πρώτων χρόνων της ένσεστώσης έκατονταετηριδος. Και έπροσπάθησε μεν ό Στατωβριάνδος να δώση εις τό αίσθημα τουτο άλλων τροπήν, τρυφερωτέραν, διότι μετ' τό διελζύγιόν της από του Κυρίου Ρεκαμιέ, τή έπρότεινε τον γάμον, άλλ' ή Ρεκαμιέ ουδέποτε ήθέλησε να συγκατατεθί άρκουμένη εις τό αίσθημα της φιλίας, τό τόσον εύγενές και άγρόν.

Η ιστορία της Κυρίας Ρεκαμιέ, άρχίσασα ως τεργόν διήγημα, δεν έτελειώσεν όμως και ως τοιοούτον. Ό συζυγός της έσπατάλησεν όλην την μεγάλην περιουσίαν της, και ή δυστυχής γυνή κατέστρεψε τον βίον της εν πενήξ σχετικώς προς την πολυτέλειαν και την άφθονίαν των πρώτων ετών της. Η μικρά αΐθουσα της, ήν καθ' έκαστην έπισκεπέτο ό Στατωβριάνδος, ήτο άπλούστατα και σχεδόν πενηρώς δεσκευασμένη, και ή όρημητικώς εν Παρισίος ήνακήφασα χολέρα αφήρησεν εκ του κόσμου τουτου μίαν των χαρισιστάτων γυναικίων, όποιας σπανίας ό κόσμος ούτος βλέπει.

ΤΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ ΠΑΡ' ΑΦΡΙΚΑΝΟΙΣ

Διατελέσας επί πολλά έτη, ως γνωστόν, εν Άφρική και ίδίως εν τώ νομφ Τριπόλεως της Βαβαρίας έσχον την εύτυχίαν ίνα ιδω και επισκεφθώ πολλάς άρχαιότητας και περίεργα εύρισκόμενα εν αυτή και έθών εκ του σύγγους εις άμμεσον επάφην και συνάφειαν μετ' των κατοίκων αυτής έσπουδάσα τά ήθη και έθιμα αυτών, όντα λίαν περίεργα και μη συμπεριληφθέντα εν τή ιστορία του άνωτάτου και είσιτι άγνωστου νομού της όθωμακικής Αυτοκρατορίας.

Πεισιθησίς τις τυγχάνει παρ' άπαι τοις ένοι-κοσις λαοίς εν Άφρική ότι ό Θεός ζείποτε άρεκται εις τιμαλήν δώρα' τουτο δ' έστι τόσον έμφυτον αύτοίς, άτι της μακαριστηκής θρησκείας επιταττούσης τουτο. Τα αφιερώματα ταύτα ή δώρα προσφέρονται ως επί τό πολυ τή Θεώ ως εύγνωμοσύνης τεκμήριον, ένεκα όνοίος επιδελφιλευθείας παρ' αυτού τή ανθρώπων. Πολ-λάκις όμως προσφέρονται αφιερώματα επί σκοπώ ίνα παρακινήθη ό Θεός και παράσχη αύτφ τφ δωροῦντι ειδικήν τινα χάριν. Τοιαύτα δέ αφιερώματα προσεγγίνονται όχι μόνω τφ Θεώ, άλλα και παντί άνδρι θεωρούμένω ως θρησκευτική άρχοντι, Σείδ, Σείχη και Μαχαδούτη τινί.

Η συνήθεια του προσφέρειν τφ Θεώ ή μερίση άγίφ του Ίσλαμιστού δώρα εύρίσκειται εν τήσσι παρ' τοις Άσιακούς έθνεσιν εκ των άρχαιοτάτων, ως ίσμεν, χρόνων μέχρι της εισαγωγής του Ίσλαμισμου.

Τά αφιερώματα δέ ταύτα είσι τεχνουργήματα εκείρετου έργαζίας, οίον πολυδάπανοι πέπλοι τιθέμενοι επί των τάφων τών μασωλιών, ή άνακρωόμενοι εν τοις ναοίς, χρυσούφαντο σημαίαι, λυχνιαί άργυρότεκται, μανουάλια άργυρά, θυμακτήρια άργυρο-επίχρυσα, πίνακις πολυτελείς (λεχβά), Κοράνια επίχρυσα εκείρετου καλλιτεχνίας και έτερα θρησκευτικά βιβλία, χειρόγραφα κυλινδρικού σχήματος, θεωρούμενα ως θρησκευτικά κειμήλια αυτών.

Έστι δ' άπαράβατον έθος είσέτι, μετ' εύτυχί έκβάσιν πολέμου τινός, ή και έτέρας επιχειρήσεως, να αφιερώσσι τφ Θεώ ή έτέρω θρησκευτική άρχοντι μεγαλοπρεπέστατα όπλα' οίον περικαλλές ζιζός ή ασπίδα και έτερα διάφορα.

Παρά πάσας τας τάξεις του Άφρικανικού λαού είσέτι επικρατεί έθος εν πάσαις ταις περιστάσει το προσφέρειν τό δέκατον του κέρδους αυτών τουτο ανατίθεται εις τέμενός τι ή μονήν τινα εις τεχνουργήματι τι μεταβαλλόμενον ή άχθοεργόν πράξιν.

Πολλοί δ' άπαλλαττόμενοι κινδύνου δεικνύουσι μετ' προθυμίας την εύγνωμοσύνην αυτών τφ Θεώ ή άγίφ προσφέροντες αφιερώματά τινα.

Τά συχνότερα τουτου παραδείγματα δύναται τις άπαντήσαι επί ανθρώπων εκ άσθeneίας άναρωσάντων. Παλλάκις θρησκευτικόν καθήκον επιβάλλεται αύτοίς ίνα πάντες οι όπαδοί του Ίσλαμισμου προσεγγίωσι την επικαρπίαν ή μέρος του πλούτου αυτών εις αφιερώματα χρηματικά ή άκίνητα καλουμενα άραδιστι βακαρ ή βακίφια, άτινα αφιερούσι τοις ναοίς και εκ των προσδων αυτών συντηρούνται πολλά ά-

γαθοεργήματα, οίον λύκεια (μεδρεσέδες) βρύσεις, νοσοκομεία, πτωχοκομεία, λουτρώνας κ.τ.λ.

Ο δίκ της νομίμου οδοῦ ἀφιερώνων τι οὐδέποτε δικαιούται ἔχειν ἐπ αὐτοῦ δικαίωμα, διό καὶ τὰ ἀφιερώματα ἐς αἰε διατελοῦσιν ἀμετάτρεπτα. Ὑπάρχουσι δὲ τοικύτης φύσεως βακούφια ἔχει μόνον ἐν Ἀφρικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίῃ.

Γράψαντες δὲ τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τοῦ ἔθους τῆς χρήσεως τῶν ἀφιερωμάτων παρ' Ἀφρικανοῖς ἐπιφυλακτικῶς δημοσιεύσαι προσεχώσῃ ἐν ἰδιαιτέρῃ μελέτῃ καὶ περὶ τῶν ἀφιερωμάτων (βακούφια) τῶν εὐρισκομένων ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ, ἀφιερωθέντων ὑπὸ διαφόρων ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐπὶ σκοπῷ συντηρήσεως πολλῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς ἐν Κύπρῳ ὀθωμανικῆς κοινότητος, περὶ ὧν οὐδεὶς εἰσείτι τῶν λογίων Κυπρίων ἤψατο πραγματευθῆναι ἄτε χρησιμοποιοῦμένων τῶν εἰσοδημάτων τῶν βακούφια τούτων, δύναται παραχαλεῖν τοῖς πᾶσι μεγάλην ἀνυσιμότητα.

Χρ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
(δικαστὴς ἐν Κύπρῳ.)

Η ΠΟΛΙΣ ΧΙΚΑΓΩ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ

(μετὰ εἰκόνας)

Ἡ παρὰ τὴν λίμνην Μισσιγαν ἐν τῇ ἐπαρχίῃ Illinois τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καίμην πόλις Χικάγω (Chicago) εἶναι μίση τῶν σημαντικωτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Μέχρι τοῦ ἔτους 1833 δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ θήσει ταύτῃ ἢ μόνον φρούριον· ἀλλ' ἤδη ἐν ἔτει 1840 ἡ νέα πόλις περιεῖχε 4800 κατοίκους, τῷ 1850 30 χιλιάδας τῷ 1860 112 χιλιάδας. Σήμερον ἀρκεῖται ὑπὲρ τὰς 400 χιλιάδας ψυχῶν, καὶ εἶναι μετὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τῶν Ἠνωμένων Συμπολιτειῶν. Ἡ θησις αὐτῆς εἶναι λίαν ἐπικαιρὸς, καθότι συνδέεται διὰ ποταμῶν, διωρύγων, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν μὲθ' ὅλων τῶν πόλεων καὶ λιμῶν τοῦ ἐκτεταμένου ἐκείνου κρατοῦς. Αἱ ἐνταῦθα διασταυρούμεναι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ εἰσπράττουσι κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰ 100 ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἐξ ὧν τὰ καθαρὰ κέρδη εἶναι 40 ἑκατομμύρια. Καθ' ἐκάστην δὲ φθάνουσι καὶ ἀναχωροῦσιν ἐντεῦθεν 700 ἀμαξοστοιχίαι.

Τὰ κυριώτερα ἐμπορεύματα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι σίτος, βούτυρον, δέρματα, ζυλιεία καὶ κτήνη. Ἐν ἔτει 1880 τὸ ὅλον ἐμπόριον ἀνῆρχετο εἰς 500 ἑκατομμ. δολλαρίων. Βόες καὶ χοῖροι εἶναι τὰ κτήνη, τὰ ὅποια ἰδίως ἐνταῦθα πωλοῦνται. Ἐν ἔτει 1865 φκοδομήθη μεγάλη κεντρικὴ ἀγορὰ διὰ τὰ ζῶα ταῦτα, ἣς ἡ οἰκοδομὴ ἐκόστισε 1 1/2 ἑκατομμ. δολλαρίων. Χωρεῖ δὲ ἡ ἀγορὰ αὕτη 21 χιλιάδας βοῶν, 75 χιλ. χοίρων, 22 χιλ. προβάτων.

Ἐκτός τοῦ ἐμπορίου ἀμάξων ἐν Χικάγῳ καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ πλεῖστα ὅσα μηχανουργεῖα, χυτήρια σιδήρου, ζυθοποιεῖα βυρσοδεψεία κτλ. ἰδρύθησαν καὶ ἰδρύνονται κατ' ἔτος ἐν αὐτῇ.

Τὰ πλοῦτα τῆς πόλεως γίνονται καταφανῆ ἐν

ταῖς λαμπραῖς καὶ εὐριχώροις ὁδοῖς, ὧν ἡ μία ἐκτείνεται ἐπὶ 4 ὅλα χιλιόμετρα καὶ κοσμεῖται διὰ πολυτελεστάτων οἰκοδομῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις, ἔχουσα μὲν ἀφθονον ὕδωρ ἐν τῇ παρακειμένῃ λίμνῃ, οὐχὶ ὁμως καὶ καλὸν πρὸς πόσιν, εἶχεν ἀνάγκην καθαρῷ ὕδατος ἀπεφάσισεν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ νὰ φέρῃ ἐξ ἀποστάσεως 3 χιλιομέτρων καθαρῶτατον πηγαῖον ὕδωρ, ὅπερ ἐωδήγησεν εἰς τὴν πόλιν διὰ δαπάνης 5 1/2 ἑκατομμ. δολλαρίων, καὶ σήμερον ἐκάστη οἰκία ἔχει εἰς ὅλα τὰ πατώματα αὐτῆς ἀφθονώτατον τὸ ὕδωρ. Εἶθε ἐμῶντων τὸ παράδειγμα τοῦτο καὶ αἱ δημοτικαὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀρχαί!

Ο τύπος ἐν Χικάγῳ κατέχει μεγάλην θήσαν, καὶ ἐν γένει ἐν ἐκάστῃ πόλει τῆς Ἀμερικῆς. Καθ' ἐκάστην ἐκδίδονται 80 ἑφημερίδες καὶ περιοδικά, ὧν ἡ κυριώτα, ἑφημερίς εἶναι τὸ Βῆμα (The tribune).

Τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1871 φοβερὰ πυρκαϊὰ ἐκράγεσα ἀπροσδοκῆτως, ἀπετέφρωσε τὸ τρίτον σχεδὸν τῆς πόλεως. Παρηνάλωμα τοῦ ἀγρίου στοιχείου ἐγένοντο 17,500 οἰκίαι, ἐν αἷς τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ δικαστήριον, τὸ τελωνεῖον, 32 ξενοδογεῖα, τὸ κατήστημα τοῦ φωτοαρίου, 3 σταθμοὶ σιδηροδρομικοὶ, 9 γραφεῖα ἑφημερίδων, 10 θέατρα, 41 ἐκκλησίαι καὶ ἅπασαι αἱ ἐν τῇ πόλει τράπεζαι, πλὴν μιᾶς καὶ μόνης. Ἡ ὀλικὴ ζημίαι ἀνῆλθεν εἰς 200 ἑκατομμύρια δολλαρίων, 100 χιλιάδες ἄνθρωποι ἔμειναν ἄστεγοι, καὶ 200 ἀπέθανον ἐν τῇ πυρκαϊᾷ.

Ἄλλ' ἡ πόλις Χικάγω χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν ἀρχῶν τῆς καὶ εἰς τὸν ζῆλον τῶν κατοίκων ἀνέκυψε καλλιτέρα, πλουσιωτέρα καὶ μεγαλοπρεπεστέρα ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς, ὡς ὁ φοίνιξ, καὶ σήμερον ἡ πόσιδος αὐτῆς βεβαίως ἀύξομένη καταπληκτικῶς.

ΜΙΑ ΟΔΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΠΡΟ ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΩΝ

(μετὰ εἰκόνας)

Ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ κομψὴ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας δὲν ἦτο πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, δηλ. ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως, ὅποια εἶναι σήμερον. Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στεναὶ καὶ ἀκάθαρτοι καὶ ἐνίοτε ἐπικίνδυνον διὰ τοὺς διαβάτας οὐ μόνον ἐνεκα τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν νυκτὶ σκότους ἀλλὰ καὶ ἐνεκα τῶν λωποδυτῶν καὶ ληστῶν, οἵτινες ἐνεφώλευον εἰς τὰς γωνίας καὶ ἐγύμνον, ἔστιν ὅτι καὶ ἐφόνεον τοὺς νυκτερινούς διαβάτας. Ἡ δὲ διάβασις τῶν ὁδῶν τούτων ἦτο καὶ ἐν ἡμέρᾳ κοπιώδης διὰ τοὺς ἄνδρας, ὅπως δὲ ἀδύνατος διὰ τὰς γυναῖκας, ἰδίως ὁμως διὰ τὰς κλιῶς ἐνδοθυμένας Κυρίας. Οἱ πτωχοί, οἱ ἀναγκαζόμενοι νὰ μένωσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐτρεχον καὶ ἄλλον κίνδυνον σπουδαῖον, τὸν κίνδυνον νὰ καταπατηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀμαξῶν καὶ φορητῶν κάρρων, τὰ ὅποια διαρκῶς διεβίαιον. Οἱ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπισκεπτόμενοι τοὺς Παρισίους ἦσαν πλήρεις ἀγανακτήσεως διὰ τὸ ἀπότομον καὶ αὐθαίρετον τῶν ἀμαξηλατῶν, οἵτινες οὐδεμίαν προσοχὴν εἶδον εἰς τοὺς πιζῆ διακινώντας, οὗς αἱ ἀπὸ ρυτῆρος τρέγουσαι ἀμαξαὶ πολλάκις ἀνέ-

τροπον. Ἐπὶ ὀλίγας τινὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, ὅταν ὁ ἥλιος ἐστίθει ἐν ὄλῃ τῇ λάμψει του, αἱ ὁδοὶ αὗται καὶ αἱ σεσθρωμένοι οἰκίαι, αἱ ἔθεν καὶ ἐνθεν τῆς ὁδοῦ κείμεναι, παρίστων θέματος κάπως πρωτότυπον καὶ γοαφικόν. Ἀλλὰ τὴν νύκτα κατεστρέφετο ἐν τῷ σκότει ἡ ὀπτασία αὕτη. Καὶ αἱ εὐρύτεραι τῶν ὁδῶν δὲν εἶχον οὐδὲ ἓνα φανόν· ποῦ καὶ ποῦ ἐν τῇ διασταυρώσει δύο ὁδῶν ὑψοῦτο ὑψηλὰ ἀμυδρὸς φανός, οὐ τὸ φῶς οὐδὲ μίγρι τοῦ ἐδάφους ἐφάνεν. Ἐν τῷ μίση τῆς ὁδοῦ ἐσχηματίζοντο ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων ὕδατων τῶν οἰκῶν, βαθεῖς, βορβορώδεις λάκκοι, ἐν οἷς εὐκόλως ἠδύναντο νὰ πνιγῇ ἄνθρωπος, καθότι περὶ ὑπονόμων οὐδὲ λόγος ἐγένετο. Ὅταν ἐβρεχε βαρῆαίως ἡ ὁδὸς καθίστατο κοίτη χειμάρρου, ὥστε οἱ θέλοντες τὰ διασχίσαι αὐτὴν ἠναγκάζοντο νὰ μεταχειρίζονται διάφορα μέσα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγκη τέχνας κατεργάζεται, κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον, ἐπενοήθη εἶδος ζυλιῶν γεφυρῶν κινήτων ἐπὶ ζυλιῶν τροχῶν. Αἱ κινήται αὗται γέφυραι διηκούλον τὴν διάβασι καὶ ὁ φύλαξ τῆς τοικύτης γεφύρας εἰσέπραττε μικρὸν δικαίωμα παρὰ τοῦ θέλοντος νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὴν διαβάτου. Ἐνίοτε στιβαροὶ τινες ἐργάται ἴσταντο ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων καὶ μετεκόμιζον ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τὴν κομψῶς ἐνδοθυμένην Κυρίαν, ἣτις δὲν ἠθέλε νὰ βρέξῃ τοὺς ἄθροισ αὐτῆς ποδας.

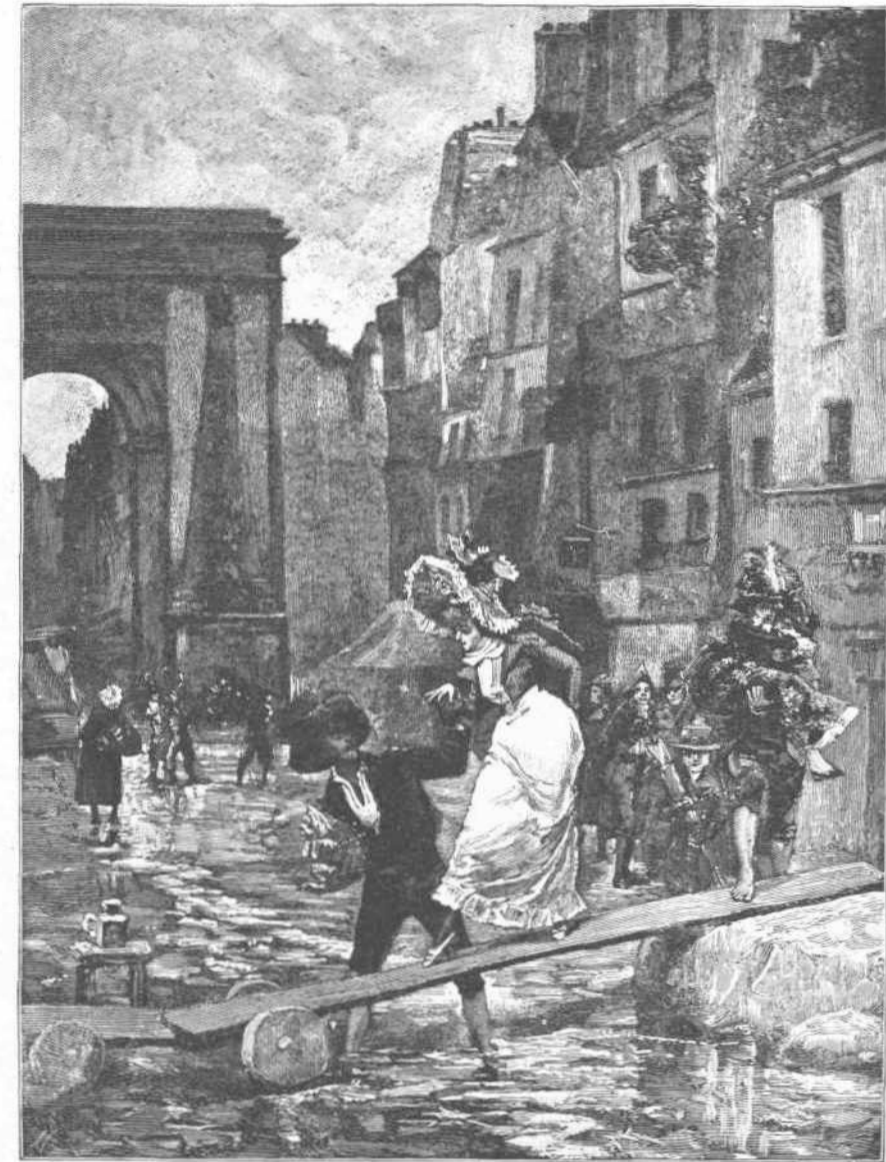
Ἡ παρατιθέμενη εἰκόνη παριστᾷ τὴν ὁδὸν τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἣτις σήμερον εἶναι τόσον καλῶς ἐστρωμένη καὶ ἣτις ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο κοίτη βορβορώδους βύακος.

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΩΝ ΧΕΛΙΔΩΝ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ

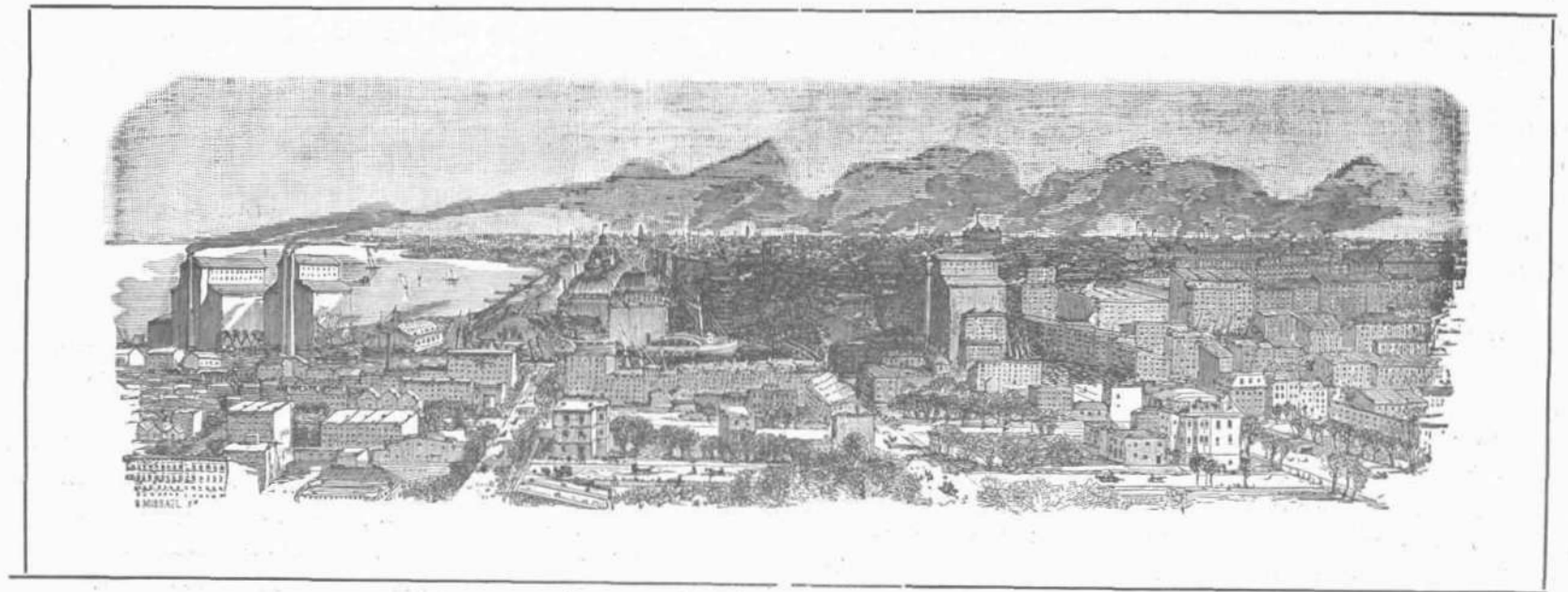
Πάντες ἀναμένομεν τὴν ἄνοιξιν τὴν ἀφίξι τῶν χελιδῶν, τῶν χαριστάτων τούτων πτηνῶν, τὰ ὅποια εἶναι οἱ πρόδρομοὶ τοῦ καλοῦ καιροῦ καὶ τῆς θερπνῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Ὀλίγιστοι ὁμως εἶναι οἱ ἐπιστήμονες οἱ σημειώσαντες ἐπ' ἀκριβῶς τὴν ῥῆτην ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πόλιν. Σώζονται ἐν τῇ ἀκκδημῇ τῶν Παρισίων σημειώσεις τινεῖς, ἀτελεῖς ὁμως, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τῶν ἐτῶν 1744—1770, καὶ ἀλλαγῶ ἀσυνάρτητοί τινες παρατηρήσεις. Πρὸ ὀλίγου Γάλλος ἐπιστήμων ἠθέλησε νὰ ἐμβιβῆθῃ εἰς τὴν μελέτην ταύτην καὶ αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ εἶναι ἀρκούντως περιεργαί.

Ἡ ἀφίξις τῶν χελιδῶν εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρας, ὡς τινες ὑπέλαβον, ἀλλ' ἐκ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἀπέρχονται ἐξ Εὐρώπης αἱ χελιδόνες ἡ θερμοκρασία εἶναι κατὰ δύο περίπου βαθμοὺς ὑψηλοτέρα ἢ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπανέρχονται. Ἀλλως τε δὲν ἐρχονται ὅλοι συγχρόνως, καὶ ἐνίοτε παρέρχονται 15—20 ἡμέραι, καθ' ἃς βλέπει τις αὐτὰς ἐρχομένας μεμονωμένας καὶ οὐχὶ κατὰ στίφη.

Αἱ πρῶται ἀφικνούμεναι χελιδόνες εἶναι πάντοτε αἱ χελιδόνες τῆς ἐστίας, καλοῦμεναι οὕτω,

Αἱ ὁδοὶ τῶν Παρισίων πρὸ 100 ἐτῶν.

Ἡ πόλις Χικάγω.

διότι κατασκευάζουσι τὰς φωλιὰς τῶν ἐντὸς τῶν ἑστῶν καθ' ἣν ἐποχὴν πικρὴ ἐν αὐταῖς τὸ πῦρ. Αἱ χελιδόνες τῶν παραθύρων ἔχουσι τὰς φωλιὰς τῶν εἰς τὰς προπεριλαμπιναῖας γωνίας τῶν οἰκιῶν. Αἱ χελιδόνες τῶν ὀθῶν ἔχουσι τὰ καταλύματα τῶν εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ ἰδίως ὅταν αἱ ὄχθαι εἶναι ὑψηλαὶ καὶ ἀπόκημοι. Τέλος ὑπάρχει καὶ ἕτερον εἶδος χελιδῶν, διαμενουσῶν εἰς τὰς ὄπας τῶν τοιχῶν. Αἱ χελιδόνες αὗται εἶναι καὶ τελευταῖαι πασῶν ἀκουόμεναι.

Τὸ συνθῆστερον εἶδος τῶν χελιδῶν εἶναι τὸ τῶν ἐστιῶν· ὁ διάσημος ὅμως Βυφῶν διατείνεται ὅτι ὑπερτερεῖ αὐτὸν κατὰ τὴν πληθύν τὸ εἶδος τῶν χελιδῶν τῶν παραθύρων καὶ θυρῶν. Ἰσως ἀπὸ ἐκείτων ἐτῶν καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀναλογία αὕτη ὑπέστη μεταβολὴν τινά.

Ὅλοι σχεδὸν αἱ χελιδόνες εἶναι πτηνὰ ὁδοπορικὰ· εὐρίσκονται δὲ εἰς ὅλας τὰς χώρας. Λέγεται δὲ προβλέπουσι τὸν καιρὸν τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι βυθίζουσι τὴν πτηνὴν τῶν ἀναλόγων τοῦ ποσοῦ τῶν μυῶν καὶ ἐντομῶν τὰ ὅποια πετῶσι εἰς τὸν ἀέρα, διότι δι' αὐτῶν τριφύονται. Καὶ οἱ πνέοντες ἀνεμοὶ κανονίζουσι πολλὰκις τὴν πορείαν τῶν φθάνουσι τὸ ἔθρ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἑσπέρου θερμοῦ νοτίου ἀνέμου, ἀναχωροῦσι δὲ συνήθως μετ' αὐτοῦ πνέοντες βορείου ἀνέμου.

Διάφορα εἶναι αἱ γνώμαι περὶ τοῦ τόπου, ὅπου μεταβαίνουν καὶ διαχειμῶνται· τινὲς διασχυρίσθησαν ὅτι ἀποσύρονται εἰς τὰ βίθη τῶν σπηλαίων καὶ δὴ καὶ εἰς τὸ ὕδρ. Ὁ Βυφῶν ἦδη ἀπέδειξε τὸ ἐσθλαμένον τῶν τοιχῶν δοξασιῶν καὶ ὤρισεν ὡς τοπον χειμερινῆς αὐτῶν διαμονῆς τὰς θερμὰς τῆς Ἀφρικῆς χώρας. Ὁ Ἀγγλος Ἀδκινς τὰς εἶδεν ἀρικνουμένους εἰς τὴν Σενεγάλην κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα. Εἶπον πάλιν τινὲς ὅτι στήθη χελιδῶν εἰσέρχονται ἐξ Ἑυρώπης εἰς τὰς Ἰνδίας· πιθανώτερον ὅμως εἶναι αἱ χελιδόνες αὗται νὰ μεταβαίνωσι ἐκεῖ ἐκ τοῦ Καυκάσου. Τὸ πλείστον μέρος τῶν χελιδῶν διαχειμῶνται βεβαίως εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ Βυφῶν λέγει ὅτι αἱ χελιδόνες ἀρικνοῦνται εἰς τὴν Ἑυρώπην μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, δηλ. περὶ τὰς 9/21 Μαρτίου· ἀλλ' ἐν τούτοις ἐκ τῶν μεταγενεστέρων παρατηρήσεων ἐξάγεται ὅτι ἐν Γαλλίᾳ τοὐλάχιστον δὲν ἐμφανίζονται πρὸ τοῦ Ἀπριλίου. Μόνον ἐξαιρετικῶς ἐν ἔτει 1850 ἕνεκα τοῦ κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐπικρατήσαντος ἐκτάκτου καύσανος, αἱ πρῶται χελιδόνες ἐφάνησαν τῆ 27 Μαρτίου. Τούναντιον δὲ ἐν τοῖς ἔτεσι 1837 καὶ 1838, καθ' ἃ ὁ χιμῶν ἦτο ἐκτάκτως ὀρεῖος, δὲν ἐνεφανίσθησαν πρὸ τοῦ Μαΐου. Αὗται ὅμως εἶναι ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ κανόνος.

Ἡ πτηνὴ τῶν χελιδῶν εἶναι καταπληκτικῶς ταχέια. Ὁ φυσιοδίφης Σπαλλαντζάνης ἐκαμὲ δοκιμὴν μετὰ χελιδόνας καὶ ὑπελόγησεν ὅτι πετῶσι 140 χιλιόμετρα τὴν ὥραν ἢτοι 38 μέτρα κατὰ δευτερολεπτον.

Περίεργον θὰ ἦτο νὰ ἐγένοντο παρατηρήσεις καὶ ἐπὶ τῆς ἀφίξεως εἰς Ἑυρώπην ἄλλων ὁδοπορικῶν πτηνῶν, οἷον τῶν ἀηδῶν κατ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται ἐιδικαὶ μελέται καὶ ἐπιστήμονες ἐμβριθεῖς, ἵνα αἱ παρατηρήσεις τῶν ἀποτελέσῃσι στερεοῦς κανόνος.

Ο ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ
ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΔΗΣ

Σ μνητροῦνται ἐφέτος πενήντα ὅλα ἔτη, ἀφ' ὅτου ὁ διακερής τῆς Ἰταλίας μουσουργὸς Ἰωσήφ Βέρδης τέλει τὴν πενήνταετηρίδα τῆς πρώτης αὐτοῦ ὡς μουσουργοῦ ἐμφανίσεως. Ἡ Ἰταλία ἠτοιμάζετο νὰ ἐορτάσῃ πανηγυρικῶς τὴν σπῆσαν ταύτην ἐορτήν, ἀλλ' ὁ Βέρδης μαθὼν τοῦτο παρεκάλει τοὺς διοργανωτὰς τῆς τελετῆς νὰ μὴ προῦθαι εἰς τοιοῦτον διάδημα, οὐ καίτοι λίαν τιμητικὸν δὲν θεωρεῖ αὐτὸν ἄξιον. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ μετρίοφρονος μουσικοῦ ἐξετέλεσθη καὶ ἡ μουσικὴ τέχνη ἐώρτασε διανοητικῶς μίαν τῶν λαμπροτέρων αὐτῆς ἐορτῶν.

Τὸ πρῶτον μουσικὸν ἔργον τοῦ Βέρδη ἦτο τὸ μελόδραμα « Ὀθέριος », τὸ ὅποιν σήμερον οὐδεὶς πλὴν γινώσκει. Ἀλλ' ἐκτοτε πόσα ἔργα δὲν ἐξετέλεσεν ὁ εὐφυὲς καλλιτέχνης! Πόσα ἀριστουργήματα δὲν παρήγαγεν! Ἴδιον τῆ μεγαλοφυῆ εἶναι, νὰ παράγῃ διαρκῶς καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν σκοπὸν του, καὶ ἂν ἐνίοτε παραγνωρίζεται.

Ὁ μουσικὸς βίος τοῦ Βέρδη διακρίνεται εἰς τρεῖς περιόδους. Ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ βλέπομεν φανερὰς ἐπικρατούσων τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Βελλίνου, τοῦ Δονιτζίτη καὶ τοῦ Ροσσίνι, τῶν τριῶν τούτων ἀστέρων τοῦ μουσικοῦ τῆς Ἰταλίας κόσμου. Ἐν τῇ δευτέρῃ περιόδῳ ἐπικρατεῖ τὸ ὄρος τοῦ Μάγριθερ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ περιόδῳ τὸ σεμνὸν καὶ ἀρχαιοπεπικὸν ὄρος τοῦ Γερμανοῦ Βάγνερ. Εἰς τὰς ἐπιρροὰς ταύτας ὑπέκυψε μὲν ὁ Βέρδης, ἀλλὰ παραγαγὼν ἔργα πρωτότυπα δέον νὰ συγκριθῆται μετὰ τῶν κερρυφαίων ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ. Ἡ μουσικὴ τοῦ Βέρδη ἀποτελεῖ ἴδιαν σχολήν, σχολὴν μετέχουσιν τῆς ἐπιρροῆς τῶν προμνησθέντων μεγάλων διδασκάλων.

Ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ἔργα τοῦ Βέρδη εἶναι γνωστά, γνωστότατα· αἱ μελωδία αὐτοῦ ἐγένοντο κτήμα τοῦ λαοῦ. Τὸ αὐτὸ ὅμως δὲν συμβαίνει καὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ· καὶ ὅμως καὶ ἐκεῖ μελοδραματικά τινα τοῦ Ἰταλοῦ μουσουργοῦ διατηροῦνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων καὶ ἐνθουσιάζουσι τοὺς ἀκουστάς.

Τὸ *Trovatore* περιέχει μὲν τεμάχια ὀλίγων πεζῶν, οὕτως εἶπεν, ἀλλὰ περιέχει καὶ μέρη θαυμαστά, ἰδίως ἐν τῇ τρίτῃ πράξει. Μεγαλοπρεπέστατον εἶναι τὸ *Miserere*, τὸ ἐπιθανάτιον φῶσμα τοῦ Μανρικού καὶ τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἡ Λιωνόρα ἐκφράζει τὴν ἀπελπισίαν τῆς. Λαμπρὰ εἶναι ἡ τριψῶδια τῆς πράξεως ταύτης.

Δύο ἔτη πρὸ τοῦ μελοδραματοῦ τούτου συνετέθη ἕτερον γνωστότατον μελόδραμα τοῦ Βέρδη, ὁ *Ριγολέττος*, οὐ τὸ μόνον ἐλάττωμα εἶναι ὅτι ἔχει βῆσιν δρᾶμα ἄνευ μεγάλης πλοκῆς καὶ ἐνδυναμίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ ὑπάρχει τόση μουσικὴ τέχνη, ὥστε λησμονεῖ τις τὴν ὑπόθεσιν καὶ παρασύρεται ὑπὸ τῆς ὄραίας μουσικῆς. Θαυμάσιον εἶναι τὸ μέρος, ἐν ᾧ περιγράφεται διὰ μουσικῶν τόνων ἡ θύελλα, ἡ βροχὴ τοῦ ὄνεμου, ἡ πᾶλη τῶν στοιχείων. Ὁ *Ἀμβρόσιος Ὁμαῆς*, ὁ διακερής Γάλλος μουσουργός, θεωρεῖ τὸ μέρος τοῦτο ὡς ἐν τῶν σπανίων ἀριστουργημάτων τῆς μουσικῆς τέχνης.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχὴν περυσίαν τοῦ μελοδραματοῦ τοῦ *Ὀθέριου*, τοῦ ἐπιγραφομένου « Χορὸς μετεμπερισμένων », οὐ τὸ κείμενον συνήρουν ὁ Σκριβ, παρεκάλει ὁ Βέρδης τὸν εἰλον τοῦ Πιζάβι νὰ γράψῃ ἕτερον κείμενον ὁμοίον τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ Πιζάβι μὲ ὀλίγας μόνον μεταβολὰς μετέφρασε σχεδὸν τὸ γαλλικὸν ποίημα. Ἡ χάρα τοῦ Σκριβ διεκταρτυρήθη διὰ τῆστο καὶ κατώφρωσε νὰ ἐμποδισθῆ ἐν Γαλλίᾳ ἡ παράστασις τοῦ μελοδραματοῦ τοῦ Βέρδη, ὅπερ βασιζέται ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ Πιζάβι.

Ἐτερον μελόδραμα, τὸ ὅποιν ἐγένετο γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἶναι ἡ *Τραβία*. Ἡς αἱ μελωδία φέρονται καὶ σήμερον ἐτι εἰς ὅλον τὰ στόματα. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ τὸ μελόδραμα τοῦτο δὲν ἔχει πολλὴν ἐπιτυχίαν. Ἐν Ἰταλίᾳ ὅμως καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ διήγειρε μέγαν ἐνθουσιασμόν.

Ἀρχαιότερον τῶν μελοδραμάτων τούτων εἶναι ὁ *Ερνάνης*, ἐν ᾧ Βέρδης ἐτόνισεν ἐν ἔτει 1844, καὶ οὐ τὸ κείμενον ἐλήρθη ἐκ ποιήματος τοῦ Βικτορος Οὐγκώ. Ἐν τῷ *Ερνάνη* φαίνεται φανερὰ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Βελλίνου· αἱ μελωδία εἶναι πρωτότυποι καὶ ἐκφραστικαί.

Τὸ μελόδραμα, ἐν ᾧ ὁ Βέρδης ἐγράφαεν ὄλω νέαν ὁδόν, καὶ τὸ ὅποιν συνδύαξε τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν μουσικὴν, εἶναι ἡ *Αἶδα*, ἡ συμπλασθεὶς σύνθεσις, δι' ἣς ὁ Βέρδης κατέλαθεν ἕξοχον θῆσον οὐ μόνον παρὰ τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ, τοῖς Ἰταλοῖς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν μουσουργῶν τοῦ κόσμου ὅλου. Ἐν τῇ *Αἶδα* ὁ Βέρδης δεικνύει ὅποιν ἀριστοῦργημα ἠδύνατο νὰ παραχθῆ διὰ τοῦ συνεταίριου τῆς Ἰταλικῆς γλυκύτητος μετὰ τῆς γαλλικῆς ἐμβριθεῖας καὶ ἀκριβεῖας. Τὸ μελόδραμα τοῦτο ἔχει πλείστα ὅσα μέρη, ἐν οἷς ἀγνοεῖ τις τί πλεον νὰ θυμάσῃ, τὴν μουσικὴν τέχνην ἢ τὸ μελωδικὸν τῶν τόνων. Ὁραία εἶναι ἡ μονωδία τοῦ *Ράδαμεις*, καὶ ἀμίμητος· πράγματι ἡ ὁμοψῶδι μετὰ τὴν *Ἀμνερν*.

Ἐν τῷ τελευταίῳ ἔργῳ τοῦ Βέρδη, τῷ *Ὀθέλλῳ*, ὁ μουσουργός νέαν πάλιν ἐτέρηθ ὁδόν, γενόμενος μιμητῆς τοῦ Γερμανοῦ Βάγνερ. Ὡς ἐκ τούτου τὸ μελόδραμα τοῦτο δὲν ἔτυχε ἐν Ἰταλίᾳ τῆς δικαίας ἐκτιμῆσεως, ἐν ᾧ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἰθαυμάσθη καὶ ἐπεκροτήθη. Ἄν συγκρίνη τις τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Βέρδη μετὰ προηγουμένα του, δυσκολεῖται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐγράφησαν ὑπὸ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ μουσουργοῦ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐβραϊκὴ πονηρία. Τὸ ἐξῆς περιστατικὸν ἀποδεικνύει ἀφ' ἐνός μὲν τὴν ἀπληστίαν ἰατρῶν τινῶν, ἀφ' ἑτέρου τὴν πονηρίαν τῶν Ἑβραίων, ἰδίως τῶν ἐν Πολωνίᾳ.

Ὑπάρχει ἐν Βαρσοβίᾳ καθηγητῆς τις τῆς χειρουργικῆς διάσημος, ὅστις εἶναι γνωστός καὶ διὰ τὰς ἐπιτυχεῖς θεραπείας του καὶ διὰ τὸ φιλοχρηματοῦ αὐτοῦ. Ὁ καθηγητῆς οὗτος λαμβάνει ἐσχάτως τηλεγράφημα ἐκ πόλεως τῆς Πολωνίας, λέγον. « Εἰσθε εὐδαιμόνητος νὰ ἔλθητε ἵνα κάμητε μίαν ἔγχειρισιν εἰς τὸν δεινῶς πάσχοντα Χαίμ Ρόζεμπαουμ, καὶ ποῖαν ἀμειβὴν ζητεῖτε; »

Τηλεγράφησθε. — Ὁ ἰατρός δὲν ἤθελε κατ' ἀρχὰς νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ταξίδιον, μαθὼν ὅμως ὅτι ὁ Χαίμ Ρόζεμπαουμ εἶναι εἰς τῶν πλουσιωτέρων τῆς πόλεως ἐμπόσιος. Ἀπεράσει νὰ δεχθῆ. Ἐτηλεγράφησεν ἐπομένως. « Εἰμαι ἑτοιμὸς νὰ ἰθῶ εὐθὺς ἀντιμισθία 3000 φλωρίνα ». Αὐθήμερὸν ἔλαθεν ἕτερον τηλεγράφημα, λέγον. « Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθετε ἀντὶ 2500 φλ; » — Ὁ καθηγητῆς ὤργισθη καὶ ἐτηλεγράφησεν. « Δὲν ἐρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις ». — Τὴν ἐπομένην λαμβάνει ἕτερον τηλεγράφημα. « Δίδομεν 2600 φλ. ἔλθετε ». — Ὁ καθηγητῆς ἀμείως ἀπάντησεν. « Ἡ 3000 φλ. ἢ τίποτε! Δὲν δεχομαι ἄλλο τηλεγράφημα ». Τέλος ἔβασε καὶ ἡ τελευταία ἀπάντησις. « Ἐλθετε, κύριε καθηγητά, θὰ λάβετε τὰς 3000 φλ. »

Τὴν ἐποῦσαν διὰ τῆς πρώτης ἀμαξροστοιχίας ἀναχωρεῖ ὁ ἰατρός, καὶ τρεῖς ἢ τεσσαρὰς σταθμοὺς πρὸ τῆς πόλεως, πρὸς ἣν διεθυθέντο, τηλεγραφρεῖ πρὸς τὸν Χαίμ νὰ τῷ σταλῆ ἄμαξα ἐν τῷ σταθμῷ. Ἡ ἀμαξροστοιχία φθάνει καὶ ὁ ἰατρός γίνεται δεκτὸς ἐν τῷ σταθμῷ ὑπὸ πολλῶν Ἑβραίων, οἵτινες ἀναγνωρίζοντες αὐτόν, τὸν περικυκλοῦσι μετ' ἀποπνεύματα καὶ τεθλασμένα καὶ τῷ ἀναγγέλλουσιν διὰ θυστοχῶν: ... ὁ Χαίμ Ρόζεμπαουμ ἀπέθανε τὴν νύκτα. Δυσαναγετῶν ὁ καθηγητῆς διὰ τὸ πεισιτὸν ταξίδιον καὶ διὰ τὸν κοπιώδη δρόμον ἀποσύρεται εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν ξενοδοχεῖον ἵνα ἀναπαυθῆ, ἀφ' οὐ προηγουμένως ῥητῶς λέγει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ἑβραίων, ὅτι ἐνοεῖ νὰ πληρωθῆ τὸν ναῦλον. Οἱ Ἑβραῖοι τὸ ὑπεχθῆσαν καὶ μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἐν τῷ ξενοδοχείῳ στενός συγγενὴς τοῦ ἀποβιθάντος, ὅστις τῷ ἐνεγείρει μετὰ πολλῶν φιλοφρονήσεων 200 φλωρίνα διὰ τὸν ναῦλον καὶ τὸν κόπον του.

Ὁ καθηγητῆς διανοεῖτο ν' ἀναχωρήσῃ πάλιν τὴν ἐποῦσαν. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως διεδόθη ἀνά τὴν πολιν ἀστραπηδὸν ἡ εἰδήσις ὅτι ἦλθεν ἐκ Βαρσοβίας ὁ διάσημος ἰατρός, καὶ λίαν πρωὶ τὸ ξενοδοχεῖον ἐπολιορκήθη ὑπὸ πλείστων Ἑβραίων ζητούντων νὰ συμβουλευθῶσιν αὐτόν, καὶ παρακαλοῦντων αὐτὸν νὰ διαμενῇ ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἐν τῇ πόλει τῶν, ὅπως ἀνακουφίσῃ τὸσους πάσχοντας. Ἀμείσως ἐνόησεν ὁ καθηγητῆς ὅτι ἐν μῆ ἡμέρᾳ ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῆ ἀρκετᾶ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ δεχθῆ κατὰ σειράν τοὺς προσερχομένους ἀσθενεῖς. Πράγματι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν βοηθοῦμενος ὑπὸ δύο ἐγγυερῶν ἰατρῶν, ἐπεχείρησε πολλὰς ἐγχειρίσεις, ὧν ὅμως τὰ κέρδη δὲν ἱκανοποίησαν αὐτόν ἐξόχως.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀπέβλην εἰς τὸν σταθμόν ἐκεῖ τὸν πλησιάζει Ἑβραῖος, ὅστις μετὰ πολλῶν ὑποκλίσεων τῷ λέγει. « Εἰσθε ὑμεῖς ὁ διάσημος καθηγητῆς; » — « Ἀφασέ με ἤσυχον, τῷ ἀπαντᾷ ὁ ἰατρός ὠργισμένος. — Ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος μειδιῶν πονηρῶς τῷ λέγει. « Μὴ ὀργίζεσθε, εὐγενέστατε. Ἐξ ἐγνομουσύνης θὰ σᾶς ἀποκαλύψω μέγα μυστικόν. Ὁ Χαίμ Ρόζεμπαουμ δὲν ἀπέθανε. — Πῶς! ἀνακράξει ἐκπληκτὸς ὁ ἰατρός. Ὁ Χαίμ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰθεραπευθῆ ἀφ' οὐ δὲν ἔκαμνε τὴν ἐγχειρίσιν. — Ἡ ἐγγείρισις ἐγένετο, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. — Πῶς; τί λέγετε; Ποῖος τὴν ἔκαμνε; — Ἐσεῖς ὁ ἴδιος τὴν ἔκαμνε; μετὰ τῶν τῶσαν ἀσθενῶν, οὐς ἐδέχθητε χθές, ἦτο καὶ ὁ Χαίμ, καὶ σήμερον, δόξα,

τῷ ὄψιστῳ, ἐχεῖ κα' ὡς τὴν ὕγιαν », — Ταῦτα εἰπὼν ὁ πονηρὸς Ἑβραῖος καὶ χαίρειαις ἰδαριαιῶς ἐγένετο ἄφαντος, καὶ ὁ καθηγητῆς ἐπέβη τῆς ἐτοιμοῦ ἀμαξροστοιχίας, συλλογιζόμενος ὅτι ἡ πονηρία τῶν Πολωνῶν Ἑβραίων ὑπερβαίνει πᾶν ὄριον.

Ἡμερολόγιον τῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἐκστρατείας τῶν Γάλλων ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ Γ'. — Μεγάλην ἐντύπωσιν ἐνέποιον ἐν Γαλλίᾳ τὸ ὑπὸ Γάλλου ἀποστράτου ἐξωματικῶ ἐκδοθέν ἡμερολόγιον τοῦτο, ἐν ᾧ ἀναφέρονται πολλὰ περιεργὰ καὶ ἀγνωστα μέχρι τοῦδε ἐπεισόδια τῆς ἐν ἔτει 1859 ἐκστρατείας τῶν Γάλλων, ἡ ὀφείλεται ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἰταλίας. Βεβίως δὲν δύναται τις νὰ διασχυρίσῃ ὅτι ὅσα ἐκτίθενται εἶναι καὶ ἡ καθαρὰ ἀλήθεια, διότι πιθανὸν ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐνεπνεύθη κάπως καὶ ποικτικῶς ἐν τούτοις ὅμοις τὰ ἀρηγοῦμενα συμβάντα συνδέονται στενῶς πρὸς μίαν τῶν περιρροτέρων τελίδων τῆς συγχρονου ἱστορίας.

Κατὰ τὸν συγγραφεὴ τοῦ Ἡμερολογίου τούτου, ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἰταλίας ὀφείλεται εἰς τοὺς Καρβονάρους οἵτινες ἐπέβαλον τὴν θέλησιν τῶν εἰς τὸν ἰσχυρὸν αὐτοκράτορα Ναπολέοντα τὸν Γ'. Ἀρχηγὸς τῆς ἐκ Καρβονάρων ἐπιτροπῆς, ἠτις ἐπέβη εἰς Παρισίους, ὅπως παύσῃσθαι τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἐκστρατεύσῃ, ἦτο ὁ κόμης Ὁραίνης, ὁ τὴν ἀποπέραν κατ' αὐτοῦ ἐπιχειρήσας καὶ τὸν διὰ λαμοτομοῦ θάνατον ἐπὶ τῷ ἐγκληματι τούτῳ ὑπόστας.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1857 ὁ Ὁραίνης κατεγίνετο μετὰ τῶν ὁπαδῶν του εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καταχθονίων βομβῶν ἐν ὑπογίῳ οἰκίᾳ τινὸς ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ « Ὄρους Θαδῶρ » ἐν Παρισίοις. Ἐν τινι παρακειμένη οἰκίᾳ κατ' ἐκείνην ἀκριβὲς τὴν ἐποχὴν ἀπέθανε ὁ ποιητῆς Ἀλφρέδος Μυσσέ. Ὁ κόμης Ὁραίνης ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰταλοῦ πατριώτου, δι' οὐ ἐμύθη τῷ 1831 ὁ τότε ἐξόριστος Ναπολιεὸν τὰ τῆς συνομοσίας τῶν Καρβονάρων, ἠτις σκοπὸν ἔχει τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἰταλίας καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς κοσμικῆς τοῦ Πάπα ἐξουσίας.

Ἐξ τῷ 1857 ἐν Παρισίοις Ἰταλὸς δικηγόρος, εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῶν καρβονάρων. Τούτον ἐκάλει τὴν ἐποῦσαν τῆς ἀποπέρας τοῦ Ὁραίνου ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Κεραμαικοῦ. Ἡ μήτηρ τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ βασίλισσα Ὁρτενσία, τῷ εἶχεν εἶπει ὅτι ἂν ποτε εὐρίσκτο ἐν κινδύνῳ, ὀφείλει νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν συμβουλὴν τοῦ διασῆμου τούτου δικηγόρου. « — Θέλετε λοιπὸν νὰ με φρονεῦσθε; Τί σᾶς ἔκαμα; » Διὰ τῶν λέξεων τούτων ὑπεδέχθη ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Καρβονάρων. — Ἐλησμονήσατε, Μεγαλειότατε, ἀπάντησεν ὁ δικηγόρος. ὅτι εἰσθε Ἰταλὸς καὶ ἐτι ὠρτίσθητε νὰ συντελέσητε εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἰταλίας. Καὶ ὁ δικηγόρος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θαλακίου του « Τελεσίγραφον », δι' οὐ παρείχετο τῷ αὐτοκράτορι δεκαπέντε μὴνῶν ἀσφάλεια, ἐάν ὑπερρεῖτο α'.) Νὰ ἀνεμίμη χάριν τῷ Ὁραίνῳ β'.) Νὰ κηρύξῃ ἐπισήμως τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἰταλίας, καὶ γ'.) Νὰ λάβῃ μέρος εἰς πόλεμον τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς Αὐστρίας. Τὸν πρῶτον ὄρον δὲν ἠδύνατο ὁ αὐτοκράτωρ νὰ τηρήσῃ, καθότι καὶ μὲν ἐν τῇ ἀπο-

πέιρ τοῦ Ὁραίνου αὐτοῦ δὲν ἐπαθε, ἀλλ' εἶχον φρονεῦθ πολλοὶ κνηρωτοί. καὶ τὸ ἐγκλημα ἐπρεπε νὰ τιμαρτηθῆ. Ὑπεσῆθη ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ νὰ γινῆ ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης τοῦ Ὁραίνου, ὅστις ἀνήγειν εἰς τὸ ἱερῶνα, φωνάζων. « Ζήτω ἡ Ἰταλία! Ζήτω ἡ Γαλλία! »!

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἤρξατο ὁ Ναπολιεὸν ἐκτελῶν τοὺς ἄλλους δύο ὄρους τοῦ « Τελεσίγραφου ». Τὸ πρῶτον δὲ διαθέμα ἦτο ὁ γάμος τοῦ ἐξαδέλφου του, πρίγκιπος Ἰερωνίου Ναπολιεόντος, μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλεῦς τῆς Σαρδηνίας Βικτωρῆς Ἐμμανουῆλ, πρίγκιπος Κλοτιλδῆς. Ἡ νεαρὰ ἡγεμονίς δὲν ἦτο καθόλου διατεθειμένη νὰ λάβῃ σύζυγον τὸν ἀερθρόν πρίγκιπα, ὡς τὸν ὀνόμαζεν ἄλλ' ὁ πατὴρ τῆς, ἀλλ' ἀποφασιστικῶς κατώφρωσε νὰ ἐκείασθαι νύμφη τῷ βασιλεῶν. Ἡμέραν τινα εὐρίσκειτο ὁ πρίγκιψ ἐν τῷ γραφεῖο τοῦ βασιλεῦς. Ἦσαν μόνου. — « Σ' ἐνοχλεῖσαι διὰ τὴν βραδυτῆτα; ἔρωτᾷ ὁ βασιλεὺς Ἀμείως τελεῖσθε νὰ πάντα. » Κρούει τὸν κωδῶνα καὶ διατάσσει νὰ ὀδηγηθῶσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τῆν Κλοτιλδῆν. Μετὰ τινὰς στιγμὰς εἰσθάβει ἡ ἡγεμονίς. — Σοὶ εἶπον πρὸ πολλοῦ καὶ τὸ ἐπαυλαμῆναι ὅτι θὰ ὑπαδρεθῆσθ τὸν Ναπολιεόντα. Ἰδοὺ αὐτός. Ἐναγκαλισθῆτε! Ἐχεῖ κλώσ — Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὀδηγᾷ τοῦ Καβούρ ἐξώσθη ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ἡ Κυρία τῆς τιμῆς τῆς πρίγκιπισσῆς, διανοίς Φορέστα, ἠτις ἔχουσα μεγάλην ἐπιρρῶν ἐπ' αὐτῆς ἦτο ὁ κύριος μογλὲς τῆς κατὰ τὸν γάμου ἀντιστάσεως αὐτῆς, καὶ διατάχθη νὰ ἐγκαταλείπῃ ἀμείως τὸ Τουρίνον. Καὶ ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὸν ἀρραβῶνα ἐτετέλεθη καὶ ὁ γάμος.

Τὸ τετραχόρδον τοῦ Παγαίνιν. Ἐν τινι τῶν προλθόντων περὶ ἀνεφέροντων ἐπιστόδιον ἐκ τοῦ βίου τοῦ Παγαίνιν, τοῦ περιωνίου βασιλεῦς τῶν τετραχορδιστῶν. Τὸ τετραχόρδον αὐτοῦ διατηρεῖται ὡς ἱερὸν κειμήλιον ἐν τῷ δημοκροίῳ τῆς Γενούης, τῆς πατριδος τοῦ μεγάλου μουσικοῦ. Ἐσχάτως ὁ ἐν τῷ Ὁδῆφ τῶν Βρυξελῶν καθηγητῆς Κύριος Εὐγένιος Ysaye προσ

ἄλλων ἔθνων τὰς στολάς, καὶ τέλος ἐν ἀρχῇ τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος οὐ μόνον μολύβδινοι στρατιῶται κατασκευάζοντο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξοχώτερα καὶ ὑψηλότερα πρόσωπα τῆς συγχρόνου ἱστορίας, οἷον ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας Ναπολεὼν καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν κτλ. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ βιομηχανία αὕτη δὲν εἶχεν μεγάλην διάδοσιν, ἀν καὶ ἐν τῇ ἐφετινῇ ἐκθέσει εὐρίσκοντο ὅλοι σχεδὸν οἱ στρατηγοὶ τῆς πρώτης γαλλικῆς δημοκρατίας ἐκ μολύβδου.

Τὴν βιομηχανίαν ταύτην ἀνέπτυξε μέχρι βαθμοῦ ἐντελείας ὁ ἐν Νυρεμβέργῃ τῆς Βαυαρίας ὁ ἐργαστασιάρχης Ἐνρίχσεν, ὅστις οὐ μόνον ὅλων τῶν ἔθνων στρατιῶτας κατασκευάζει, ἀλλὰ καὶ κιβωτίδια πωλεῖ, ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν δι' ὀλοκλήρους μάχας, διὰ πολιορκίας, διὰ παρελάσεις κτλ. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ἐργαστασίου τούτου εἶναι εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρουσα. Ὁ μολύβδος χύνεται εἰς μήτρας, μεθ' ὅ παραδίδονται οἱ ἄμορφοι ἐτι στρατιῶται εἰς ἐργάτας, οἵτινες τοὺς λειαίνουσι, κατόπιν εἰς γυναῖκας, αἵτινες τοὺς χρωματίζουσιν. Αἱ γυναῖκες αὗται ἀπολαμβάνουσι 8 — 10 φράγκων τὴν ἐβδομάδα· οἱ ἐργάται ὅμως τοῦ χυτηρίου κερδίζουσι μέχρι 25 φράγκων τὴν ἐβδομάδα, διότι ἡ ἐργασία αὐτῶν εἶναι ἐπιπονωτέρα. Ἐν μόνῃ τῇ Νυρεμβέργῃ οἱ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἀσχολούμενοι ἀνέρχονται εἰς 800 ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ ἡ ἡμερησία παραγωγή εἶναι 100 χιλιάδων στρατιωτῶν. Τὸ μίγμα ἐξ οὗ κατασκευάζεται τὴν σὺγκεται εἰς μολύβδου καὶ κασ-

σιτέρου, ἀλλ' αἱ ἀναλογίαι εἶναι μυστικαὶ ἐκάστου ἐργαστασίου. Ὁ κασιτέρος εἰσάγεται ἐξ Ἀγγλίας, καὶ μόνον ἡ Νυρεμβέργη καταναλίσκει κατ' ἔτος 4 χιλιάδας στατῆρας κασιτέρου.

Βουλευτικαὶ δωροδοκίαι. Αἱ δωροδοκίαι κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐκτελοῦνται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φιλελευθέρῳ Ἑλβετικῇ φανερώς. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Τετίνου, ὅπου τὰ δύο ἀντιμαχόμενα κόμματα, τὸ τῶν κληρικῶν καὶ τὸ τῶν φιλελευθέρων, εἶναι ἐπίσης ἰσχυρά, ἡ ψήφος πληρόνεται ἀρκετὰ καλὰ. Κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς οἱ μὲν κληρικοὶ ἐπλήρωσαν μέχρις 25 φρ. τὴν ψήφον, ἐν ᾧ οἱ φιλελευθεροὶ διετήρησαν τὴν τιμὴν τοῦ ἐνὸς φράγκου. Εἰς τῶν ὑποψηφίων προεκέρυξεν ἐν μικρᾷ κωμοπόλει παρὰ τὸ Λυκάρνον, ὅτι ἐπὶ τρεῖς μῆνας (ἐννοεῖ-

ται πρὸ τῆς ἐκλογῆς) θὰ τρέφῃ ἐν τοῖς διαφόροις ξενοδοχείοις τοὺς δίδοντας αὐτῷ τὴν ψήφον τῶν. Ὁ λογαριασμὸς δὲ τῶν ξενοδόχων ἀνῆλθεν εἰς 14 χιλιάδας φράγκων. Οἱ ἱερεῖς (καθολικοὶ) λαμβάνουσι μέγα μέρος εἰς τὰς βουλευτικὰς ταύτας καὶ οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὑποστηρίζουσι τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα ὑποψήφιον, ἀλλὰ, καὶ πλούσια συμπόσια παραθέτουσι, καθ' ἃ οἱ προσκεκλημένοι δι' ὄρκου ὑποχρεοῦνται νὰ ψηφίσωσι τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα. Συνέβη μάλιστα καὶ τὸ ἐξῆς ἀστεῖον ἐπεισόδιον. Ἐπὶ λιθίνων στηλῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἔγραψαν μεγάλοις γράμμασιν οἱ ἕνα φιλελεύθερον ὑποστηρίζοντες τὴν λέξιν Si (ναί), οἱ ἀντίπαλοι τῶν, οἱ κληρικοὶ ἔγραψαν πλησίον no (οὐκ). Ἀστεῖος δὲ τις ἔγραψε διὰ νυκτὸς πρὸ τῶν δύο τούτων λέξεων ἐν A, ὥστε ὁ ὑποψήφιος ἐστολίσθη διὰ τῆς λέξεως asino (ὄνος).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐν τῇ κωμοδίᾳ "Οἱ δύο σύζυγοι"			
σελ. 118	στήλ. 1	στ. 48	γράφει Περιμένετε, φαίνεται, κανένα;
" "	" 2	" 57	ἀπὸ φίλον του
" 134	" 3	" 39	τί βλέπω;
" 135	" 1	" 21	σοῦ φθάσει
" "	" 2	" 30	ἀπατήσω
" "	" "	" 60	μοῦ φαίνεται
" 154	" 3	" 10	παραπολὺ
" "	" "	" 12	ὀλίγον
" 164	" 1	" 61	στενὰς

*Ἡ κωμοδία εἶναι τοῦ Scribe μεταφράσθη δὲ ἐλευθέρως ἐπὶ τοῦ λογίου Κυρίου Θ. Ν. Φ.

ΕΣΠΕΡΟΣ

Σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνὸς μετὰ εἰκόνων ἐν Ἀθήναις.

Τιμὴ ἑτησία προπληρωτέα

Ἐν Ἑλλάδι	δρ. 40
Ἐν τῷ ἔξωτερικῷ	φρ. 40 (χρ.)

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΑΙ
 α'. Ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ « Ἐσπέρου » ὁδὸς Ὀμήρου ἀρ. 8.
 β'. Ἐν τοῖς Καταστήμασιν Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ὁδ. Ἐρμού
 γ'. Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Καρόλου Βίλμπεργ ὁδὸς Ἐρμού.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ
 Τιμὴ καταχωρίσεως ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ, εἰς 4 στήλας διηρημένη, 50 λεπτὰ τὸν στίχον.
 Διεύθυνσις **ΕΣΠΕΡΟΥ** ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Ὀμήρου ἀριθ. 8.

Ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσιν, ἐν αἷς ὑπάρχουσιν εἰδικοί ἀντιπρόσωποι τοῦ « Ἐσπέρου » αἱ ἐγγραφαὶ γίνονται παρ' αὐτοῖς, ἐν αἷς δὲ πόλεσι δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ἀποστέλλεται τὸ ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Διεύθυνσιν ἢ διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν, ἢ διὰ συναλλαγμάτων ὄψεως ἢ καὶ γαλλικῶν, ἀγγλικῶν, ρωσικῶν καὶ αὐστριακῶν χαρτονομισμάτων.

ΑΓΝΗΣ ΣΜΙΘ

ΒΛΕΜΜΑΤΑ
 ΕΠΙ ΤΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Τρικυμία ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ — Πρώται ἐντυπώσεις ἐν Ἀθήναις — Ἐν Ἀθήναις — Τὸ Σούνιον καὶ δ' Ὑμητός — Ὁ Μαραθὼν καὶ ἡ Αἶγινα — Ὁ Ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου καὶ ἡ Ἀκροκόρινθος — Αἱ Μυκῆναι καὶ ἡ Ἀργολικὴ πεδιάς — Ἐν Σπάρτῃ — Παρὰ τὸν Ταύγετον — Ἐπὶ τῆς Ἰθώμης — Τὸ Πάσα ἐν μονῇ — Ἀπὸ τῆς μονῆς εἰς Κρέμι — Ἐν Ὀλυμπίᾳ — Ἀπ' Ὀλυμπίας εἰς Μέγα Σπήλαιον — Ἐκδρομὴ εἰς τὴν Στύγα — Ἑλληνικὴ φιλοξενία — Ἀναγέροναι — Θύελλα ἐπὶ τοῦ Παρνασσού. Ἀπὸ τοῦ Παρνασσού εἰς Κέρκυραν — Ἡ γλῶσσα καὶ χαρακτὴρ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων — Τρόπος τοῦ περιουτεῖν ἐν Συρίᾳ καὶ Ἑλλάδι.

Τὸ παρὸν βιβλίον, ἐκ 18 τυπογραφικῶν φύλλων εἰς σχῆμα μεγάλου δοῦ συγκείμενον, καὶ περιέχον πολλὰς καλλιτεχνικὰς εἰκόνας καὶ χάσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθέντα, ἐκδίδεται κομμῶς καὶ πολυτελῶς δεδεμένον.

Μετάφρασις **Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥ**

Τιμὴ Φράγκων 7.
 ἘΝ ΛΕΙΨΙΑ: ΤΥΠΟΙΣ Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΚΑΙ
ΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ
 Θεολογία τοῦ Σωκράτους. Τὸ περὶ προνοίας δόγμα.

Πραγματεία γαλλιστὶ συγγραφεῖσα

ΥΠΟ
Γοτσταύου Δ' Εἰχθαλ

Ἐξελληνισθεῖσα δὲ μετὰ προσθήκης ἐν παραρτήματι τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφώντος

ΥΠΟ
ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΒΑΛΕΤΤΑ

Τιμὴ Μάρκ. 6.

ἘΝ ΛΕΙΨΙΑ: 1884
 W. DRUGULIN

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΕΚΑΒΗ

μετὰ ψυχαγωγίας ἐξ ἰδιογράφου

ΛΑΜΠΡΟΥ ΤΟΥ ΦΩΤΙΑΔΟΥ

καὶ νεωτέρων ἐξηγητικῶν σχολίων
 καὶ σημειώσεων

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΟΣΙΟΥ Δ. Φ.

(Μετὰ εἰκόνας τοῦ Λάμπρου Φωτιάδου).

ἘΝ ΓΑΛΛΙΑΣ
 1884